

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

חידון התנ"ך לנוער, התשע"ח

החידון המחוזי לבתי הספר הממלכתיים

הממונה על חידוני התנ"ך

איציק בן-אבי

מרכז החידון

חננאל מלכה

עורך החידון ומחבר השאלות

דורון קדוש

הוועדה הארצית

שמואל עמרוסי, רחל בורובסקי, אביעד שלמה מוריה, שלמה דנציגר, אליאור בביאן,
רפאל מיוחס

© כל הזכויות שמורות

החידון המחוזי תשע"ח

תקנון החידון וסדריו

א. מבחן המיון בכתב

1. מבחן מקדים שיתקיים ב-23.1.2018, ז' בשבט התשע"ח, כשבועיים לפני החידון הפומבי.
2. במבחן 50 שאלות. כל תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת בנקודה אחת. בשלב זה ניתן לצבור עד 50 נקודות. הנקודות שיצטברו בשלב הזה ייזקפו לזכותם של המתמודדים בחידון הפומבי.
3. לאחר המבחן המקדים, יענו המתמודדים על 10 שאלות נוספות, שאלות המילואים להכרעה. תוצאות שאלות המילואים יועברו לשופטים לשימוש במקרה הצורך. אין תוצאות אלה נכללות בשקלול הנקודות של כל נבחן, וייעשה בהן שימוש רק במקרים שבהם יש להכריע בין מתמודדים. חבר השופטים רשאי להשתמש בשאלות המילואים בכל אחד משלבי החידון.
4. הזמן המוקצב למענה על שני המבחנים – המבחן המקדים ושאלות המילואים, הינו 75 דקות.

ב. החידון הפומבי

1. בחידון הפומבי משתתפים עד 16 מתמודדים ומתמודדות, אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר במבחן המיון המקדים בכתב.
2. בחידון הפומבי אפשר לצבור עד 50 נקודות. כאמור, הנקודות שצברו הנבחנים במבחן המיון ייזקפו לזכותם בשלב זה. לכן אפשר לצבור בחידון המחוזי, בסך הכול, עד 100 נקודות.
3. החידון הפומבי בשנת תשע"ח יעמוד בסימן: 70 שנה למדינת ישראל.
4. בחידון הפומבי 3 שלבים:
שלב א – רמזים ושאלות – ערכי מגילת העצמאות לאור התנ"ך

- א. בשלב הזה יוצגו רמזים ושאלות בנושא: ערכי מגילת העצמאות לאור התנ"ך.
- ב. לכל מתמודד ומתמודדת תוצג שאלה בת שני חלקים: בחלק הראשון יתבקשו המתמודדים לזהות דמות מקראית או מקום מקראי לפי רמזים בזמן מוקצב של 60 שניות, ובחלק השני תוצג לכל מתמודד ומתמודדת שאלת המשך הקשורה לדמות המקראית או למקום המקראי שהופיעו ברמזים.
- ג. בחלק הראשון: לכל מתמודד ומתמודדת יוצג רמז ראשון. אם זיהה המתמודד את הדמות או את המקום לפי הרמז הראשון בלבד, יזכה ב-6 נקודות. באפשרותו של המתמודד לבקש רמז שני. אם זיהה לפי שני רמזים, יזכה ב-4 נקודות. באפשרותו של המתמודד לבקש רמז שלישי. אם זיהה לפי שלושה רמזים, יזכה ב-2 נקודות.
- ד. תשובה נכונה על שאלת ההמשך תזכה את המתמודד/ת ב-6 נקודות.
- ה. בסך הכול ניתן לצבור בשלב הראשון עד 12 נקודות.
- ו. עם סיום מחזור השאלות הזה ירדו כל המתמודדים מן הבמה. לשלב הבא יעלו עד 8 מתמודדים – אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר.

שלב ב – משחק מחשב

- א. בשלב הזה ישתתפו עד 8 מתמודדים – אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר.
- ב. יוצג לפנייהם משחק מחשב ובו 10 משבצות לבחירה. כל משבצת מסמלת נושא מסוים, שייחשף רק לאחר שנבחרה המשבצת.
- ג. כל מתמודד ומתמודדת, בתורם, יבחרו באקראי משבצת וישיבו על 4 שאלות בזמן מוקצב של 60 שניות.
- ד. כל תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת ב-5 נקודות.
- ה. תשובות נכונות על כל 4 השאלות יזכו את המתמודד/ת ב-20 נקודות.
- ו. בתום השלב הזה ירדו המתמודדים מן הבמה. לשלב הבא יעלו עד 4 מתמודדים – אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר.

שלב ג – שלב השאלה הזהה

- א. בשלב הזה ישתתפו עד 4 מתמודדים ויישאלו 6 שאלות זהות.
- ב. לכל מתמודד ומתמודדת יינתנו לפני המשחק לוח מחיק וכלי כתיבה.
- ג. לאחר שהמנחה יציג או תציג את השאלה, יינתנו למתמודדים כ-30 שניות לכתוב את תשובתם על הלוח. כשהמנחה ייתן את האות, ירימו כל מתמודד ומתמודדת את הלוח שלהם. השופטים יסמנו מי ענה נכונה.
- ד. תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת ב-3 נקודות.
- ה. בסך הכול ניתן לצבור בשלב הזה עד 18 נקודות.

בתום השלב השלישי בחידון הפומבי יוכרע מי הזוכה בחידון. אם אין הכרעה – יישאלו המתמודדים שאלות נוספות עד להכרעה. המתמודד או המתמודדת שיזכה או תזכה בניקוד הגבוה ביותר, יוכתר או תוכתר כחתן או ככלת החידון המחוזי, ויעלה או תעלה לשלב הארצי. יודגש כי מתמודד או מתמודדת אחד או אחת בלבד יעלה או תעלה לחידון הארצי כנציג/ה היחיד/ה של המחוז מכל זרם חינוכי – הזרם הממלכתי והזרם הממלכתי-דתי.

סדר הצגת השאלות למתמודדים בחידון הפומבי

1. המתמודדים ישובו על הבמה לפי סדר ה-א"ב של שמות משפחתם. על השולחן, ליד כל מתמודד ומתמודדת, יוצב שלט ועליו שמותיהם (השם הפרטי ואחריו שם המשפחה) ושמות בתי הספר שלהם.
2. סדר הצגת השאלות למתמודדים יהיה לפי סדר ישיבתם.
3. ענה או ענתה המתמודד/ת תשובה מלאה על השאלה, יכריז או תכריז יושב/ת ראש חבר השופטים את מספר הנקודות שצבר/ה המתמודד/ת, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו/ה.
4. ענה או ענתה המתמודד/ת תשובה חלקית, ייועץ/תיוועץ היושב/ת ראש בחבריו/ה השופטים ויכריז או תכריז על מספר הנקודות שצבר/ה המתמודד/ת, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו/ה.
5. לא ענה/ענתה המתמודד/ת על השאלה, יכריז/תכריז היושב/ת ראש שאין מענה, ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם המתמודד/ת.
6. ענה/ענתה המתמודד/ת על השאלה באופן לא נכון, יכריז/תכריז היושב/ת ראש "תשובה לא נכונה", ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם המתמודד/ת.
7. בשלב השלישי ישובו המתמודדים ברווחים ביניהם.

מתמודדים בעלי לקויות למידה וצרכים מיוחדים

1. על המתמודדים בעלי לקויות למידה להגיש לרכז/ת החידון אישור לכך מבית הספר, לפני תחילת החידון בכתב. על רכז/ת החידון לידע את השופטים ואת מנחה/ת החידון לגבי המתמודדים בעלי לקויות הלמידה ובעלי הצרכים המיוחדים.
2. בחידון בכתב – מתמודדים שאינם מסוגלים לקרוא או לכתוב בשל לקויות למידה או בשל לקויות חושיות ופיזיות, יקבלו הקראה ו/או הכתבה בהתאם ותוספת זמן של 20 דקות.
3. בחידון הפומבי – כל המתמודדים זכאים להקראת השאלות על ידי מנחה החידון.
4. בחידון הפומבי, בשלב הראשון, בחלק שהמתמודדים מתבקשים לזהות בו דמות או מקום לפי רמזים – תינתן הארכת זמן של 15 שניות רק למתמודדים בעלי לקויות חושיות ופיזיות. בחלק של שאלת ההמשך – יהיו שופטי החידון ומנחה/ת החידון רשאים לתת עוד זמן קצר לגיבוש התשובה למתמודדים בעלי לקויות שיבקשו זאת.
5. בחידון הפומבי, בשלב השני – תינתן הארכת זמן של 15 שניות רק למתמודדים בעלי לקויות חושיות ופיזיות.
6. בחידון הפומבי, בשלב השלישי – לכל מתמודד ומתמודדת יינתנו כ-30 שניות לכתוב את תשובותיהם. שופטי החידון ומנחה/ת החידון יהיו רשאים לתת עוד זמן קצר לגיבוש התשובה למתמודדים בעלי לקויות שיבקשו זאת.
7. בחידון הפומבי, בשלב השלישי – מתמודדים שאינם מסוגלים לכתוב בשל לקויות למידה או בשל לקויות חושיות ופיזיות, יקבלו הכתבה בהתאם על ידי בוחן ניטרלי מטעם מטה החידון.

חבר השופטים והשופטות

1. חבר השופטים מורכב מהיושב/ת ראש, ולצידו או לצידה שני שופטים או ארבעה שופטים.
2. היושב/ת ראש אחראי/ת לשיפוט, והוא או היא מכריז/ה את מספר הנקודות שכל נבחן/ת זכה/זכתה בהן. היושב/ת ראש מפקח/ת על רישום הניקוד ועל סיכומו.
3. היושב/ת ראש מורה למנחה להכריז את שמות העולים משלב לשלב.
4. בעת הצורך, אם לא השיב/ה המתמודד/ת תשובה מלאה, יקרא או תקרא היושב/ת ראש את התשובה המלאה. הוא או היא רשאי/ת לכבד את חבריהם השופטים בקריאת חלק מהתשובות.
5. בסוף החידון יורה או תורה היושב/ת ראש למנחה להכריז את שם חתן או כלת החידון המחוזי.
6. חבר השופטים ידון בערעורים, אם יהיו כאלה, במהלך החידון בלבד, בין שלב לשלב.
- ללאחר החידון לא יקבלו השופטים כל ערעורים.
7. ועדת ההיגוי הארצית לחידון התנ"ך במינהל חברה ונוער תשמש סמכות עליונה לפסיקות סופיות לגבי ערעורים על החלטות השופטים, אם יהיו כאלה.

תפקיד המנחה

1. מנהל/ת את החידון על פי הסדרים שנקבעו מראש.
2. מזמין/נה את המתמודדים והמתמודדות ואת חבר השופטים והשופטות לבמה.
3. מזמין/נה את המברכים ודואג/ת לסדר ההופעות האומנותיות.
4. קורא/ת את כל השאלות בחידון בקול.
5. מכריז/ה את שמותיהם של כל מתמודד ומתמודדת לפני שמוצגת להם השאלה.
6. מכריז/ה את שמות העולים והעולות משלב לשלב, על פי הוראות יושב/ת ראש חבר השופטים.
7. מכריז/ה את שמות החתן או הכלה על פי הוראות יושב/ת ראש חבר השופטים.

התמודדות בחידון בשנת תשע"ט

הזוכים במקום הראשון בחידון המחוזי תשע"ח לא יוכלו להתמודד שוב בחידון בשנת תשע"ט. הזוכים במקום הראשון בחידון המחוזי תשע"ח יוכלו להתמודד שוב בחידון המחוזי רק כעבור שנתיים, בשנת תש"פ.

זוכים, תעודות ופרסים

1. בתום החידון יוזמנו כל המתמודדים לשבת במקומותיהם על הבמה, ויוענקו להם תעודות השתתפות בחידון וספר תנ"ך.
2. בעל/ת הניקוד הגבוה ביותר יוכתר או תוכתר כחתן או ככלת התנ"ך המחוזי/ת.
3. לחידון התנ"ך הארצי יעלו החתן או הכלה של החידון לבתי הספר הממלכתיים במחוז, והחתן או הכלה של החידון לבתי הספר הממלכתיים-דתיים במחוז. במקרה של ניקוד זהה במקום הראשון, יישאלו שני הנבחנים שאלות נוספות עד להכרעה ביניהם.
4. בסופו של החידון המחוזי יוכרז או תוכרז זוכה אחד/ת בלבד במחוז מהחידון לבתי הספר הממלכתיים, וזוכה אחד/ת בלבד במחוז מהחידון לבתי הספר הממלכתיים-דתיים, והם ייצגו את המחוז בחידון הארצי. חידון התנ"ך הארצי יתקיים ב-14.3.2018, כז' באדר התשע"ח, בעיר מעלות-תרשיחא.
5. לכל זוכה וזוכה בחידון המחוזי יוענקו תעודה מתאימה ופרסים.

חידון מחוזי בכתב לבתי הספר הממלכתיים, התשע"ח

שם התלמיד/ה: _____

שם בית הספר: _____

הכיתה: _____

זמן הבחינה: 75 דקות (שעה ורבע)

הניקוד (לשימוש הבודקים): _____

**בחידון 50 שאלות. כל תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת בנקודה אחת.
בשלב זה ניתן לצבור עד 50 נקודות.**

חומר הלימוד לחידון:

בראשית: כל הספר

שמות: פרקים א-ה, יא-כ, לא-לד

במדבר: פרקים י"ז, כ-כה, כז, לב

יהושע: פרקים א-יא, יד, כב-כד

שופטים: כל הספר

שמואל א: כל הספר

שמואל ב: כל הספר

מלכים א: כל הספר

מלכים ב: כל הספר

יונה: כל הספר

רות: כל הספר

**לפניכם 50 שאלות. לכל שאלה יש ארבע תשובות אפשריות.
סמנו בדף התשובות את התשובה הנכונה ביותר.**

בהצלחה!

1. השנה אנו מציינים 100 שנים לפעילותה של רשת הריגול ניל"י. שמה של רשת הריגול הוא ראשי התיבות של הפסוק: "נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקָר". מי אמר מילים אלה?
 א. משה
 ב. יהושע
 ג. שמואל
 ד. שלמה
2. אדם לבש את "ערת גדי" העצים [...] על ידיו ועל חלקת צואריו", כדי להדמות ל...
 א. אחיו
 ב. אביו
 ג. סבו
 ד. דודו
3. ה' שיבח מלך מסוים על שלא ביקש לעצמו "ימים רבים", עושר או ניצחון על אויביו. מה ביקש אותו מלך?
 א. יכולת להבין את שפת בעלי החיים
 ב. יכולת לשפוט את העם
 ג. יכולת להשכין שלום בין אנשים
 ד. יכולת לחזות את העתיד
4. "כֹּה אָמַר ה' הַרְצַחְתָּ וְגַם יָרַשְׁתָּ?!" – מה ירש האיש שכלפיו הופנו דברים אלה?
 א. כסף
 ב. כבשה
 ג. בית
 ד. כרם
5. פְּתֵם וּרְעֻמְסוּם הם השמות של ...
 א. בניו של פרעה
 ב. חלקות האדמה במצרים שהיו שייכות לכוהנים המצריים
 ג. ערי המסכנות שבנו בני ישראל העבדים במצרים
 ד. חלקות האדמה במצרים שפרעה נתן ליעקב ולבניו
6. מקום שטבילה בו שָׁבַע פְּעָמִים ריפאה אדם מצרעתו.
 א. נהר פרת
 ב. נהר הירדן
 ג. מרה
 ד. אילים
7. מי האיש שכונָה "פְּלִנִּי אֶלְמִנִּי"?
 א. האיש הלוי מהר אפרים שפילגשו נהרגה
 ב. איש האלוהים מיהודה שהלך לבית אל
 ג. הנביא שהתחפש באפר וניבא על אחאב
 ד. הגואל שהעביר לבועז את זכות הגאולה

8. "היום גלותי את חרפת מצרים מעליכם" – איזה מקום בארץ נקרא על שם מאורע זה?

- א. גלה
- ב. גלים
- ג. גלגל
- ד. גלת עלית

9. בימינו, הוצאת דיבה היא פרסום דבר שקרי, ונחשבת מעשה אסור ביהדות ובחוק הישראלי והבינלאומי. על איזו קבוצת אנשים מספר הכתוב שהוציאו דיבה?

- א. אחי יוסף
- ב. המרגלים ששלח משה
- ג. עבדי שאול
- ד. נביאי הבעל והאשרה

10. התורה מצווה על בני ישראל: "וְהָיָה בְּהֵנִיחַ ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל אִיְבֶיךָ מִסָּבִיב [...] תִּמְחָה אֶת זֵכֶר עֲמֶלְק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשָּׁכַח" (דברים כה, 19). מי המלך שהוטל עליו לקיים צו זה?

- א. שאול
- ב. דוד
- ג. שלמה
- ד. חזקיהו

11. באיזה כלי השתמש משה במדבר כדי להקהיל את העם, לכוון את מסע המחנות, ולשימוש בימי שמחה ומועדים?

- א. שופרות
- ב. חצוצרות
- ג. תופים
- ד. נבלים

12. ההפסד שנחלו בני ישראל במלחמתם הראשונה בעי היה תוצאה של...

- א. לקיחת ארון האלוהים
- ב. בניית מזבח בעבר הירדן
- ג. הפרת הברית עם הגבעונים
- ד. מעילה בחרם

13. מי מהבאים לא היה מלך ארם?

- א. נעמן
- ב. חזאל
- ג. בן הדד
- ד. רצין

14. "וַיֵּרָא דָּוִד כִּי עֲבָדָיו מִתְלַחְשִׁים" – מה הבין דוד לאחר שראה את עבדיו מתלחשים?

- א. שהילד שילדה לו בת שבע מת
- ב. שעבדיו הפסידו במלחמה
- ג. שאבשלום הכריז על מרד נגדו
- ד. שאבשלום מת במלחמה ביער

15. "מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נזרא תהלת עשה פלא" – דברי שירה אלו נאמרו בעקבות...

- א. קריעת ים סוף
- ב. הניצחון על יבין וסיסרא
- ג. הצלת דוד מיד שאול
- ד. בליעת יונה על ידי דג גדול

16. בחטא העגל ביקש אהרון מהעם את נזמי הזהב שלהם ועשה ממנו עגל זהב. בסיפור אחר, ביקש מנהיג אחר מן העם בקשה דומה. מה הוא יצר מהזהב שקיבל?

- א. לשון זהב
- ב. שלטי זהב
- ג. אפוד זהב
- ד. מגיני זהב

17. איזו פעולה לא ביצע פרעה כשמינה את יוסף לתפקיד הבכיר במצרים?

- א. נתן לו את טבעתו
- ב. הלביש אותו בגדי שש
- ג. נתן לו אֶחָזָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
- ד. הרכיב אותו בִּמְרֻכָּבַת הַמִּשְׁנָה

18. "כִּי לְנִבְיָא הַיּוֹם יִקְרָא לְפָנִים הָרָאָה" – בימיו של איזה נביא כונה הנביא 'הרָאָה'?

- א. משה
- ב. שמואל
- ג. אחיה השילוני
- ד. מיכיהו בן ימלה

19. בימיו של איזה מלך מיהודה נלקחו לגלות "כָּל גְּבוּרֵי הַחֵיל עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים גֹּלָה וְכָל הַחֶרֶשׁ וְהַמִּסְגָּר"?

- א. יהואחז
- ב. יהויקים
- ג. יהויכין
- ד. צדקיהו

20. מי הטיח בפני אדם דברים קשים על חוסר ההיגיון שבהתנהגותו, במילים: "לֹא־הָבָה אֶת שִׁנְאִיךָ וְלִשְׁנָא אֶת אֹהֲבֶיךָ"?

- א. בלק מלך מואב
- ב. בת יפתח
- ג. יהונתן בן שאול
- ד. יואב בן צרויה

21. על מי נאמר: "וימאלה נפצה כל הארץ"?

- א. קין ושת
- ב. שם, חם ויפת
- ג. פלג ויקטן
- ד. אנשי מגדל בבל

22. איזו תופעת טבע מהבאות אינה מוזכרת בשירת דבורה?

- א. הכוכבים ממסלולתם נלחמו
- ב. הרים נזלו מפני ה'
- ג. קפאו תהמת בלב ים
- ד. ארץ רעשה גם שמים נטפו

23. על שני אנשים מסיפורים שונים מסופר שקנו מקום מסוים, ובסופו של דבר גם נקברו

- במקום שאותו קנו. מיהם?
- א. יעקב וגדעון
- ב. יעקב וחירם
- ג. אברהם ודוד
- ד. אברהם ועמרי

24. בנאום השבעתו של שמעון פרס ז"ל לנשיא המדינה אמר: "חלומי לא היה להיות

- נשיא, חלומי היה להיות רועה צאן או משורר של כוכבים".
- מי המלך שהיה רועה צאן בנערותו?
- א. שאול
- ב. דוד
- ג. ירבעם בן נבט
- ד. יהוא

25. באיזה מהסיפורים הבאים מוזכרת רוח קדים?

- א. סיפור המבול
- ב. קריעת ים סוף
- ג. אליהו בהר האלוהים
- ד. הסערה בים בימי יונה

26. מלך ישראל שקרע בגדיו, "וישם שק על בשרו ויצום וישכב בשק ויהלך אט", ולכן ה'

- אמר עליו: "יען כי נכנע מפני לא אביא הרעה בימיו בימי בנו אביא הרעה על ביתו".
- א. שלמה
- ב. ירבעם
- ג. אחאב
- ד. יאשיהו

27. כיצד תואר האיש ש"חרב וְלָה שְׁנֵי כְּיֹזֹת" נתקעה בבטנו?

- א. איש בריא מאד
- ב. גבור חיל מצרע
- ג. איש מלחמה
- ד. גבהו שש אמות וזרת

28. אישה לבשה בגדי אבל ובאה אל המלך דוד. המטרה שלשמה נשלחה האישה הייתה

- להעביר למלך מסר כלשהו. מה המסר?
- א. שעליו להעניש את אמנון על אונס תמר
- ב. שעליו להעניש את אבשלום על רצח אמנון
- ג. שעליו להשיב את אבשלום לירושלים
- ד. שעליו להמליך את שלמה בנו

29. מלך של עיר מסוימת הטיל צו על כל תושבי העיר ועל בעלי החיים שבה: "הָאָדָם

- וְהַבְּהֵמָה הַבֶּקֶר וְהַצֹּאן אֵל יִטְעֲמוּ מֵאוֹמָה אֶל יָרְעוּ וּמִים אֵל יִשְׁתּוּ". בעקבות איזו בשורה הטיל המלך צו זה?
- א. בשורה על מצור שהוטל על העיר
 - ב. בשורה על התקרבות אויב אל העיר
 - ג. בשורה על רעב שעתיד לפקוד את העיר
 - ד. בשורה על החרבת העיר

30. נער שהביא איתו את הַנֶּזֶר והַאֲצָעָדָה של מלך מסוים, הביא אותם כראייה ל...

- א. העברת המלוכה לאדם אחר
- ב. מותו של המלך
- ג. כניעתו של המלך למלך זר
- ד. בריחת המלך מארצו

31. איזה מעשה עשה מלך, שבעקבותיו הוא נענש ב"דִּבְרֵי יִשְׂרָאֵל מִהַבְּקָר וְעַד עֵת מוֹעֵד"?

- א. חמל על מלך עמלק
- ב. ציווה לָמְנוֹת את העם
- ג. מינה כוהנים שלא מבני לוי
- ד. בנה את בית הבעל

שאלות 32-33: שני נביאים בשני סיפורים שונים השליכו עץ למים במטרה לחולל נס.

32. למה גרמה השלכת העץ למים על ידי משה?

- א. לעליית המים ולהצפת פני הארץ
- ב. להמתקת המים
- ג. להצפת ברזל שנפל למים
- ד. להפיכת המים לאדומים כדם

33. למה גרמה השלכת העץ למים על ידי אלישע?

- א. לעליית המים ולהצפת פני הארץ
- ב. להמתקת המים
- ג. להצפת ברזל שנפל למים
- ד. להפיכת המים לאדומים כדם

34. יעקב נקרא בשמו משום שבלידתו הייתה ידו "אֶחָזֶת בְּעֶקֶב עֵשָׂו".
בסיפור אחר, במהלך לידת תאומים, הצליח הצעיר לפרוץ את דרכו קדימה ועקף את אחיו בלידה. מי האחים?

- א. בניו של יהודה
- ב. בניו של יוסף
- ג. בניו של משה
- ד. בניו של בועז

35. מי הוותר שש שנים בבית ה', ולאחר מכן נמשח למלך יהודה על ידי כל העם?

- א. יואש
- ב. אמציה
- ג. יותם
- ד. יהואחז

36. מי נתן לבנם של רות ובוועז את שמו – עוֹבֵד?

- א. רות
- ב. נעמי
- ג. השכנות
- ד. זקני העיר

37. כוהני הפלישתים הציעו לבני עמם להשיב את ארון האלוהים לבני ישראל ואיתו

- חמישה טחורי זהב וחמישה עכברי זהב.
- מדוע, לפי הכתוב, הם השתמשו דווקא במספר חמש?
- א. כמספר החודשים שהיה ארון ה' אצל הפלישתים
- ב. כמספר הפעמים שפסל דגון נפל מפני ארון ה'
- ג. כמספר האנשים שנהרגו
- ד. כמספר סרני פלישתים

38. משפחת אֶבְיָעָר הייתה משפחה משבט...

- א. בנימין
- ב. נפתלי
- ג. מנשה
- ד. יששכר

39. למי הובטח שבעקבות מעשיו הטובים בְּנֵי רַבְעִים יֵשְׁבוּ לוֹ עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל?

- א. לדוד
- ב. לירבעם בן נבט
- ג. ליהוא בן נמשי
- ד. למנחם בן גדי

40. מיהו הנביא שבפיו היה דבר ה' "אֵל בְּעֶשָׂא וְאֵל בֵּיתוֹ וְעַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּעֵינֵי

- ה' לְהַכְעִיסוֹ"?
- א. אֶחָיָה הַשִּׁילֹנִי
- ב. יְהוֹאָכָן הַחֲנָנִי
- ג. מִיכָיָהוּ בֶן יִמְלָה
- ד. צִדְקִיָּה בֶן כְּנַעֲנָה

המצאות ישראליות – גאווה ישראלית

41. טנק המרכבה הוא טנק שפותח בישראל, ונחשב לאחד הטנקים הטובים בעולם.

מיהו מלך יהודה ש"התאמץ לעלות במרכבה לנוס ירושלם"?

א. רחבעם

ב. אחזיה

ג. אמציה

ד. יאשיהו

42. "טפטפות" הן המצאה ישראלית בדמות מערכת השקיה מתוחכמת, המטפטפת מים

בכמויות מדודות כדי לחסוך במים.

מה "השקה את כל פני האדמה" לפני בריאת האדם?

א. להט הקרב המתהפכת

ב. בדלח

ג. אד

ד. המים אשר מעל לרקיע

43. יישומון (אפליקציית) "Waze" הוא פיתוח ישראלי המאפשר לנהגים למצוא את הדרך

המהירה ביותר להגיע ליעדם.

מיהו הנביא שאמר לעם: "והוריתי אתכם בדרך הטובה והישרה"?

א. משה

ב. שמואל

ג. אליהו

ד. יונה

44. כיפת ברזל היא מערכת הגנה ליירוט טילים באוויר שפותחה ומיוצרת בישראל.

באחת ממלחמות ישראל באה תשועה מן השמיים: "וה' השליך עליהם אבנים גדולות

מן השמים [...] וימתו רבים אשר מתו באבני הברד מאשר הרגו בני ישראל בקרב".

נגד מי הייתה המלחמה?

א. נגד אנשי העי

ב. נגד חמשת מלכי האמורי

ג. נגד מלכי הצפון

ד. נגד המדיינים

45. דוד שמש הוא מתקן ביתי שמשתמש באנרגיית השמש כדי לחמם מים, והוא פיתוח

ישראלי.

על מי נאמר: "והכה בכיור או בדוד או בקלחת או בפרור כל אשר יעלה המזלג יקח

הכהן בו"?

א. על בניו של אהרון

ב. על בניו של עלי

ג. על בניו של שמואל

ד. על בניהם של צדוק ואביתר

שאלות בנושא "נשיאים" – לכבוד נשיאי מדינת ישראל לדורותיהם

46. על מי נאמר: "שָׁנִים עָשָׂר נָשִׂאָם יוֹלִיד וְנִתְּתִיו לְגוֹי גָדוֹל"?

- א. נחור
- ב. לוט
- ג. ישמעאל
- ד. עשיו

47. אדם שהיה "נָשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי" ו"בת נָשִׂיא מִדִּין" הוכו יחדיו, ולאחר שהוכו, נעצרה המגפה שפשטה בעם. מי הכה אותם?

- א. אהרון
- ב. אלעזר
- ג. פינחס
- ד. יהושע

48. "וְלֹא הָכֹחַ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי נִשְׁבְּעוּ לָהֶם נָשִׂאֵי הָעֵדָה בְּה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל" – למי נשבעו נשיאי העדה שלא יהרגו אותם?

- א. לגבעונים
- ב. לשנים וחצי השבטים
- ג. לבני בנימין
- ד. לשבט הקיני

49. משה הביא לאוהל העדות 12 מטות של 12 נשיאי השבטים – נשיא מכל שבט. מי השבט שמטהו פרח בסופו של דבר, "וַיֵּצֵא פָּרַח וַיִּצָּץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׁקָדִים"?

- א. שבט ראובן
- ב. שבט לוי
- ג. שבט יהודה
- ד. שבט אפרים

50. מי נחשב לאדם מכובד בעיני אנשים שלא מעם ישראל, ונאמר לו: "נָשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכָנוּ"?

- א. אברהם
- ב. יצחק
- ג. יעקב
- ד. יוסף

בהצלחה!

החידון המחוזי בכתב לבתי הספר הממלכתיים, התשע"ח

תשובון

השאלה	האות	התשובה	הפסוק	המקור
1	ג	שמואל	וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמוּאֵל קִרְעֵה ה' אֶת מַמְלַכְוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעַלֶיךָ הַיּוֹם וְנִתְּנָה לְרֹעֶךָ הַטּוֹב מִמֶּךָ: וְגַם נֶחֱחַ יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֶר וְלֹא יִנָּחֵם כִּי לֹא אָדָם הוּא לִהְיוֹתָם:	שמואל א טו, 29-28
2	א	אחיו	וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בְּגָדֶי עֵשָׂו בְּנֵה הַגָּדֹל הַחֲמֹדֶת אֲשֶׁר אֶתָּה בְּבִית וַתַּלְבֹּשׁ אֶת יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן: וְאֵת עֶרְת גְּדֵי הָעִזִּים הַלְבִּישָׁה עַל יַדָיו וְעַל חִלְקֵת צֹנָאָרָיו:	בראשית כז, 16-15
3	ב	יכולת לשפוט את העם	וְנִתַּתְּ לַעֲבָדְךָ לֵב שֹׁמֵעַ לִשְׁפֹט אֶת עַמְּךָ לְהַבִּין בֵּין טוֹב לְרָע כִּי מִי יוּכַל לִשְׁפֹט אֶת עַמְּךָ הַכָּבֵד הַזֶּה: וַיִּיטֹב הַדָּבָר בְּעֵינֵי אֲדֹנִי כִּי שָׁאֵל שְׁלֵמָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה:	מלכים א ג, 10-9
4	ד	כרם	קוֹם רֵד לְקִרְיַת אַחֲזָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּשִׁמְרוֹן הִנֵּה בְּכֶרֶם נְבוֹת אֲשֶׁר יָרַד שָׁם לְרִשְׁתּוֹ: וְדַבַּרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' הִרְצַחְתָּ וְגַם יִרְשֶׁתָּ וְדַבַּרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר לָקַחוּ הַכִּלְבִּים אֶת דָּם נְבוֹת יִלְקֹוּ הַכִּלְבִּים אֶת דָּמְךָ גַּם אַתָּה:	מלכים א כא, 19-18
5	ג	ערי המסכנות שבנו בני ישראל העבדים במצרים	וַיִּשְׁמְעוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוּ בְּסִבְלָתָם וַיִּבְנוּ עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעָה אֶת פְּתֹם וְאֶת רַעַמְסֵס:	שמות א, 11
6	ב	נהר הירדן	וַיֵּרֶד וַיִּטְבַּל בִּירְדֵּן שְׁבַע פְּעָמִים כְּדָבָר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיָּשָׁב בָּשָׂרוֹ כְּבָשָׂר נָעַר קָטָן וַיִּטְהַר:	מלכים ב ה, 14
7	ד	הגואל שהעביר לבועז את זכות הגאולה	וּבִעַז עָלָה הַשַּׁעַר וַיָּשָׁב שָׁם וְהִנֵּה הַגָּאֵל עֹבֵר אֲשֶׁר דָּבָר בִּעַז וַיֹּאמֶר סוּרָה שְׂבָה פֹה פְּלִנִּי אֲלֵמֶנִי וַיִּסֹּר וַיָּשָׁב:	רות ד, 1
8	ג	גלגל	וַיֹּאמֶר ה' אֵל יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גָּלוּתִי אֶת חֲרַפְתִּי מִצָּרִים מֵעַלְיָכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא גִלְגָּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה:	יהושע ה, 9
9	ב	המרגלים ששלח משה	וַיֵּצִיאוּ דִבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אָרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אֲנָשֵׁי מַדּוּת:	במדבר יג, 32
10	א	שאול	כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת פְּקֻדָּתִי אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּלְךָ לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁם לוֹ בְּדֶרֶךְ בַּעֲלֹתוֹ מִמִּצְרַיִם: עֲתָה לֹךְ וְהִכִּיתָה אֶת עִמָּלְךָ וְהִחַרְמְתָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ וְלֹא תַחֲמַל עָלָיו וְהִמַּתָּה מֵאִישׁ עַד אִשָּׁה מֵעַלְל וְעַד יוֹנֵק מִשׁוֹר וְעַד שָׂה מִגָּמֶל וְעַד חֲמוֹר:	שמואל א טו, 3-2

11	ב	חצוצרות	עשה לך שתי חצוצרות כסף מקשה תעשה אתם והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות: [...] וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרת על עלתיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני ה' אלהיכם:	במדבר י', 10-2
12	ד	מעילה בחרם	ולא יכלו בני ישראל לקום לפני איביהם ערף יפנו לפני איביהם כי היו לחרם לא אוסיף להיות עמכם אם לא תשמידו החרם מקרבכם:	יהושע ז', 12
13	א	נעמן	ויתקשר יהוא בן יהושפט בן נמשי אל יורם ויורם היה שמר ברמת גלעד הוא וכל ישראל מפני חזאל מלך ארם: ובן הדד מלך ארם קבץ את כל חילו ושלשים ושנים מלך אתו וסוס ורכב ויעל ויצר על שמרון וילחם בה: בימים ההם החל ה' להשלים ביהודה רצין מלך ארם ואת פקח בן רמליהו:	מלכים ב ט', 14 מלכים א כ', 1 מלכים ב טו', 37
14	א	שהילד שילדה לו בת שבע מת	וירא דוד כי עבדיו מתלחשים ויבן דוד כי מת הילד ויאמר דוד אל עבדיו המת הילד ויאמרו מת:	שמואל ב יב', 19
15	א	קריעת ים סוף	אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים: [...] מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא:	שמות טו', 11-1
16	ג	אפוד זהב	ויאמר אלהם גדעון אשאלה מכם שאלה ותנו לי איש נזם שללו כי נזמי זהב להם כי ישמעאלים הם: [...] ויעש אותו גדעון לאפוד ויצג אותו בעירו בעפרה ויזנו כל ישראל אחריו שם ויהי לגדעון ולביתו למוקש:	שופטים ח', 27-24
17	ג	נתן לו אחזה בארץ מצרים	ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אתה על יד יוסף וילבש אותו בגדי שש וישם רבד הזהב על צוארו: וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על כל ארץ מצרים:	בראשית מא', 43-42
18	ב	שמואל	לפנים בישראל כה אמר האיש בלקתו לדרוש אלהים לכו ונלכה עד הראה כי לנביא היום יקרא לפנים הראה: [...] ויען שמואל את שאול ויאמר אנכי הראה [...]:	שמואל א ט', 19, 9
19	ג	יהויכין	והגלה את כל ירושלם ואת כל השרים ואת כל גבורי החיל עשרת אלפים גולה וכל החרש והמסגר לא נשאר זולת דלת עם הארץ: ויגל את יהויכין בבבלה ואת אם המלך ואת נשי המלך ואת סריסיו ואת אילי הארץ הוליה גולה מירושלם בבבלה:	מלכים ב כד', 15-14

20	ד	יואב בן צרויה	וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל הַמֶּלֶךְ הַבֵּית וַיֹּאמֶר הַבִּשְׁתִּי הַיּוֹם אֶת פָּנַי כָּל עֲבָדֶיךָ הַמְּמַלְטִים אֶת נַפְשְׁךָ הַיּוֹם וְאֶת נַפְשׁ בְּנִיךָ וּבְנֹתֶיךָ וְנַפְשׁ נְשִׁיךָ וְנַפְשׁ פִּלְגָּשִׁיךָ: לֹא הִבֵּה אֶת שְׂנְאֶיךָ וְלֹשְׁנָא אֶת אֲהֲבֶיךָ כִּי הִגַּדְתָּ הַיּוֹם כִּי אֵין לְךָ שָׂרִים וְעֲבָדִים כִּי יָדַעְתִּי הַיּוֹם כִּי לֹא אֲבָשְׁלוּם חַי וְכָלְנוּ הַיּוֹם מֵתִים כִּי אַז יֵשֶׁר בְּעֵינֶיךָ:	שמואל ב יט, 7-6
21	ב	שם, חם ויפת	וַיְהִי בְנֵי נֹחַ הַיֹּצֵאִים מִן הַתֵּבָה שֵׁם וְחָם וְיֹפֶת וְחָם הוּא אָבִי כְנָעַן: שְׁלֹשָׁה אֱלֹהֵי בְנֵי נֹחַ וּמֵאֵלֶּה נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ:	בראשית ט, 19-18
22	ג	קפאז תהמת בלב ים	ה' בַּצֵּאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצַעֲדְךָ מִשְׁדֵּה אָדָם אָרֶץ רַעְשָׁה גַם שָׁמַיִם נִטְפוּ גַם עֲבִים נִטְפוּ מִיָּם: הָרִים נָזְלוּ מִפָּנֵי ה' זֶה סִינֵי מִפָּנֵי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: [...] מִן שָׁמַיִם נִלְחֲמוּ הַפּוֹכְבִּים מִמְּסֻלּוֹתֵם נִלְחֲמוּ עִם סִיסְרָא:	שופטים ה, 20, 5-4
23	ד	אברהם ועמרי	הַשְּׁדָה אֲשֶׁר קָנָה אֲבִרָהֻם מֵאֵת בְּנֵי חֵת שְׁמָה קָבֵר אֲבִרָהֻם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ: וַיִּקֶּן אֶת הַהָר שְׁמֵרוֹן מֵאֵת שְׁמֵר בְּכַנְרִים כֶּסֶף וַיִּבֶן אֶת הַהָר וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה עַל שֵׁם שְׁמֵר אֲדִנִי הַהָר שְׁמֵרוֹן: [...] וַיִּשְׁכֹּב עֲמָרִי עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּשְׁמֵרוֹן וַיִּמְלֹךְ אַחֲאָב בְּנוֹ תַחְתָּיו:	בראשית כה, 10 מלכים א טז, 28-24
24	ב	דוד	וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל יֹשִׁי הַתָּמֹה הַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר עוֹד שָׂאֵר הַקֶּטֶן וְהִנֵּה רָעָה בָּצֵאן וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל יֹשִׁי שְׁלַחָה וְקִחְנוּ כִּי לֹא נֹסֵב עַד בָּאוּ פֹה: וַיִּשְׁלַח וַיְבִיֵּאֵהוּ וְהוּא אֲדָמוּנִי עִם יָפֹה עֵינָיו וְטוֹב רָאִי וַיֹּאמֶר ה' קוּם מִשְׁחָהוּ כִּי זֶה הוּא:	שמואל א טז, 12-11
25	ב	קריעת ים סוף	וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיִּזְלַךְ ה' אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֶזָה כָּל הַלַּיְלָה וַיִּשָּׁם אֶת הַיָּם לְחִרְבָּה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם:	שמות יד, 21
26	ג	אחאב	וַיְהִי כִשְׁמַע אַחֲאָב אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרַע בְּגָדָיו וַיִּשָּׁם שָׁק עַל בָּשָׂרוֹ וַיֵּצֵא וַיִּשְׁכֹּב בְּשָׁק וַיִּהְיֶה דָּבָר ה' אֶל אֱלִיהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר: הִרְאִיתָ כִּי נִכְנַע אַחֲאָב מִלִּפְנֵי יָעֵן כִּי נִכְנַע מִפָּנֵי לֹא אָבִי הָרָעָה בְּיָמָיו בְּיָמֵי בְנוֹ אֲבִיא הָרָעָה עַל בֵּיתוֹ:	מלכים א כא, 29-27
27	א	איש בריא מאד	וַיַּעַשׂ לוֹ אֱהוֹד חֶרֶב וְלָהּ שְׁנֵי פִּיּוֹת גִּמְדֵי אַרְכָּה וַיַּחְגֵּר אוֹתָהּ מִתַּחַת לְמַדְיוֹ עַל יָרֵךְ יָמִינוֹ: וַיִּקְרַב אֶת הַמִּנְחָה לְעַגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב וְעַגְלוֹן אִישׁ בְּרִיא מְאֹד:	שופטים ג, 17-16
28	ג	שעליו להשיב את אבשלום לירושלים	וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תְּקוּעָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכָמָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִתְאַבְּלִי נָא וּלְבָשִׁי נָא בְּגָדֵי אֲבָל וְאַל תִּסּוּכִי שָׁמֶן וְהִיִּית כְּאִשָּׁה זֶה יָמִים רַבִּים מִתְאַבְּלֶת עַל מֵת: [...] וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל יוֹאָב הִנֵּה נָא עָשִׂיתִי אֶת הַדְּבָר הַזֶּה וְלֹךְ הִשָּׁב אֶת הַנֶּעֱר אֶת אֲבָשְׁלוֹם:	שמואל ב יד, 2, 21

29	ד	בשורה על החרבת העיר	ויחל יונה לבוא בעיר מהלך יום אחד ויקרא ויאמר עוד ארבעים יום ויניחה נהפכת: [...]: ויגע הדבר אל מלך נינה ויקם מכסאו ויעבר אדרתו מעליו ויכס שק וישב על האפר: ויצעק ויאמר בנינה מטעם המלך וגדליו לאמר האדם והבהמה הבקר והצאן אל יטעמו מאומה אל ירעו ומים אל ישתו:	יונה ג, 4-7
30	ב	מותו של המלך	ואעמד עליו ואמתתהו כי ידעתי כי לא יחיה אחרי נפלו ואקח הנזר אשר על ראשו ואצעהו אשר על זרעו ואביאם אל אדני הנה:	שמואל ב א, 10
31	ב	ציווה למנות את העם	ויך לב דוד אתו אחרי כן ספר את העם ויאמר דוד אל ה' חטאתי מאד אשר עשיתי ועתה ה' העבר נא את עון עבדך כי נסכלתי מאד: [...]: ויאמר דוד אל גד צר לי מאד נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמו וביד אדם אל אפלה: ויתן ה' דבר בישראל מהבקר ועד עת מועד וימת מן העם מדין ועד באר שבע שבועים אלף איש:	שמואל ב כד, 15-10
32	ב	להמתקת המים	ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו:	שמות טו, 25
33	ג	להצפת ברזל שנפל למים	ויאמר איש האלהים אנה נפל ויראהו את המקום ויקצב עץ וישלך שמה ויצף הברזל:	מלכים ב ו, 6
34	א	בניו של יהודה	ויהי בלדתה ויתן יד ותקח המילדת ותקשר על ידו שני לאמר זה יצא ראשונה: ויהי כמשיב ידו והנה יצא אחיו ותאמר מה פרצת עליך פרץ ויקרא שמו פרץ:	בראשית לח, 29-28
35	א	יואש	ותקח יהושבע בת המלך יורם אחות אחזיהו את יואש בן אחזיה ותגנב אתו מתוך בני המלך המומתים אתו ואת מינקתו בחדר המטות ויסתרו אתו מפני עתליהו ולא הומת: [...]: ויוצא את בן המלך ויתן עליו את הנזר ואת העדות וימלכו אתו וימשחהו ויכו כף ויאמרו יחי המלך:	מלכים ב י, 2, 12
36	ג	השכנות	ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד בן לנעמי ותקראנה שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד:	רות ד, 17
37	ד	כמספר סרני פלישתים	ויאמרו מה האשם אשר נשיב לו ויאמרו מספר סרני פלשתים חמשה טחרי זהב וחמשה עקברי זהב כי מגפה אחת לכלם ולסרניכם:	שמואל א ו, 4
38	ג	מנשה	ויבא מלאך ה' וישב תחת האלה אשר בעפרה אשר ליואש אבי העזרי וגדעון בנו חבט חטים בגת להניס מפני מדון: [...]: ויאמר אליו בי אדני במה אושיע את ישראל הנה אלפי הדל במנשה ואנכי הצעיר בבית אבי:	שופטים ו, 15-11
39	ג	ליהוא בן נמשי	ויאמר ה' אל יהוא יען אשר הטיבת לעשות הישר בעיני ככל אשר בלבבי עשית לבית אחאב בני רבעים ישובו לך על כסא ישראל:	מלכים ב י, 30

40	ב	יהוא בן חנני	וגם ביד יהוא בן חנני הנביא דבר ה' היה אל בעשא ואל ביתו ועל כל הרעה אשר עשה בעיני ה' להקעיסו במעשה ידיו להיות כבית ירבעם ועל אשר הכה אתו:	מלכים א טז, 7
41	א	רחבעם	וישלח המלך רחבעם את אדרם אשר על המס וירגמו כל ישראל בו אבן וימת והמלך רחבעם התאמץ לעלות במרכבה לנוס ירושלם:	מלכים א יב, 18
42	ג	אד	ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה:	בראשית ב, 6
43	ב	שמואל	גם אנכי חלילה לי מחטא לה' מחדל להתפלל בעדכם והוריתי אתכם בדרך הטובה והישרה:	שמואל א יב, 23
44	ב	נגד חמשת מלכי האמורי	ויהי בנסם מפני ישראל הם במורד בית חורן וה' השליך עליהם אבנים גדולות מן השמים עד עזקה וימתו רבים אשר מתו באבני הכרד מאשר הרגו בני ישראל בחרב:	יהושע י, 11
45	ב	על בניו של עלי	ובני עלי בני בליעל לא ידעו את ה' ומשפט הכהנים את העם כל איש זבח זבח ובא נער הלכן כבשל הבשר והמזלג שלש השנים בידו: והכה בכיור או בדוד או בקלחת או בפרור כל אשר יעלה המזלג יקח הלכן בו ככה יעשו לכל ישראל הבאים שם בשלה:	שמואל א ב, 14-12
46	ג	ישמעאל	ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפרייתי אתו והרבייתי אתו בממד ממד שנים עשר נשיאם יוליד ונתתיו לגוי גדול:	בראשית יז, 20
47	ג	פינחס	וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הלכן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו: ויבא אחר איש ישראל אל הקבה וידקור את שניהם את איש ישראל ואת האשה אל קבתה ותעצר המגפה מעל בני ישראל: [...] ושם איש ישראל המכה אשר הכה את המדינית זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעני: ושם האשה המכה המדינית קזבי בת צור ראש אמות בית אב במדין הוא:	במדבר כה, 15-7
48	א	לגבעונים	ולא הכנס בני ישראל כי נשבעו להם נשיאי העדה בה' אלהי ישראל וילנו כל העדה על הנשיאים:	יהושע ט, 18
49	ב	שבט לוי	ויהי ממחרת ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים:	במדבר יז, 23
50	א	אברהם	ויענו בני חת את אברהם לאמר לו: שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר את מתך איש ממנו את קברו לא יכלה ממך מקבר מתך:	בראשית כג, 6-5

חידון התנ"ך המחוזי הפומבי לבתי הספר הממלכתיים התשע"ח

השלב הראשון

רמזים ושאלות

ערכי מגילת העצמאות לאור התנ"ך

- בחלק הזה יוצגו רמזים ושאלות העוסקים בקשר שבין מגילת העצמאות ובין התנ"ך.
- לכל מתמודד ומתמודדת תוצג חידת רמזים ובה יידרש המתמודד לזהות דמות מקראית או מקום מקראי לפי רמזים.
- זיהוי לפי הרמז הראשון בלבד יזכה את המתמודד/ת ב-6 נקודות. זיהוי לפי שני רמזים יזכה ב-4 נקודות. זיהוי לפי שלושה רמזים יזכה ב-2 נקודות.
- הזמן המוקצב לחידת הרמזים: 60 שניות בלבד.
- לאחר חידת הרמזים, תוצג בפני כל מתמודד ומתמודדת שאלת המשך. תשובה נכונה על שאלת המשך תזכה את המתמודד/ת ב-6 נקודות.
- בסך הכול ניתן לצבור בשלב זה עד 12 נקודות.

שאלה מס' 1 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: העורים והפסחים

וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ וְאַנְשָׁיו יְרוּשָׁלַם אֶל הַיִּבְסִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר לְדָוִד לֹא תָבֹא הֵנָּה כִּי אִם הִסִּירְךָ הָעֹרִים וְהַפְּסָחִים לֹאמַר לֹא יָבֹא דָוִד הֵנָּה: (שמואל ב ה, 6)

רמז מס' 2: אדמוני עם יפה עינים

וַיִּשְׁלַח וַיְבִיֵּאֵהוּ וְהוּא אֲדָמוֹנִי עִם יָפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי וַיֹּאמֶר ה' קוּם מִשְׁחָהוּ כִּי זֶה הוּא: וַיֵּקַח שְׁמוּאֵל אֶת קָרְן הַשֶּׁמֶן וַיִּמָּשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אָחִיו וַתִּצְלַח רוּחַ ה' אֶל דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וּמִעַלָּה וַיֵּקָם שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ הָרְמָתָה: (שמואל א טז, 12-13)

רמז מס' 3: קונן על שאול ועל יהונתן

וַיִּקְנֶן דָּוִד אֶת הַקִּינָה הַזֹּאת עַל שְׁאֹוֹל וְעַל יְהוֹנָתָן בְּנוֹ: וַיֹּאמֶר לְלִמְד בְּנֵי יִהוּדָה קִשְׁתְּ הֵנָּה כְּתוּבָה עַל סֵפֶר הַיִּשָּׁר: הַצִּבִּי יִשְׂרָאֵל עַל בְּמוֹתֶיךָ חָלַל אֶיךָ נָפְלוּ גִבּוֹרִים: (שמואל ב א, 17-19)

הדמות: דוד

שאלת המשך

הערך: צדק

השאלה: נתן הנביא סיפר לדוד המלך את משל כבשת הרש כדי להוכיח אותו על חטאו: איש עשיר גזל את כבשתו היחידה של שכנו העני, והכין ממנה ארוחה לאורח שבא אליו. מה היה חטאו של דוד שבעקבותיו סיפר לו נתן את המשל, ומה היתה תגובתו של דוד לסיפור ששמע?

התשובה:

חטאו של דוד: דוד גרם למותו של אוריה החיתי בקרב, ולקח את בת שבע אשתו (גם תשובה חלקית תתקבל כנכונה).

תגובתו של דוד: דוד כעס על האיש העשיר / דוד קבע שיש להרוג את האיש העשיר / דוד קבע שהאיש העשיר צריך לפצות את העני על שגזל את כבשתו (כל אחת מהתשובות תתקבל כנכונה).

וישלח ה' את נתן אל דוד ויבא אליו ויאמר לו שני אנשים היו בעיר אחת אחד עשיר ואחד ראש לעשיר היה צאן ובקר הרבה מאד: ולרש אין כל כי אם כבשה אחת קטנה אשר קנה ויחיה ותגדל עמו ועם בניו יחדו מפתו תאכל ומכסו תשתה ובחיקו תשקב ותהי לו כבת: ויבא הלך לאיש העשיר ויחמל לקחת מצאנו ומבקר לעשות לארם הבא לו ויקח את כבשת האיש הראש ויעשה לאיש הבא אליו: ויחר אף דוד באיש מאד ויאמר אל נתן חי ה' כי בן מות האיש העשה זאת: ואת הכבשה ישלם ארבעתים עקב אשר עשה את הדבר הזה ועל אשר לא חמל: ויאמר נתן אל דוד אתה האיש כה אמר ה' אלהי ישראל אנכי משחתיך למלך על ישראל ואנכי הצלתיך מיד שאול: ואתנה לך את בית אדניך ואת נשי אדניך בחיקך ואתנה לך את בית ישראל ויהודה ואם מעט ואספה לך כהנה וכהנה: מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע בעיני את אוריה החתי הכית בחרב ואת אשתו לקחת לך לאשה ואתו הרגת בחרב בני עמון: ועתה לא תסור חרב מביתך עד עולם עקב כי בזתני ותקח את אשת אוריה החתי להיות לך לאשה: (שמואל ב יב, 1-10)

שאלה מס' 2 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: מעז יצא מתוק

ויאמר להם שמשון אחודה נא לכם חידה אם הגד תגידו אותה לי שבעת ימי המשתה ומצאתם ונתת לי לכם שלשים סדינים ושלשים חלפת בגדים: ואם לא תוכלו להגיד לי ונתתם אתם לי שלשים סדינים ושלשים חליפות בגדים ויאמרו לו חודה חידתך ונשמענה: ויאמר להם מהאכל יצא מאכל ומעז יצא מתוק ולא יכלו להגיד החידה שלשת ימים: (שופטים יד, 12-14)

רמז מס' 2: לחי חמור

וימצא לחי חמור טריה וישלח ידו ויקחה ויך בה אֶלף איש: ויאמר שמשון בלחי החמור חמור חמרתים בלחי החמור הכיתי אֶלף איש: (שופטים טו, 15-16)

רמז מס' 3: נזיר אלהים

כי הנך הרה וילדת בן ומורה לא יעלה על ראשו כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן והוא יחל להושיע את ישראל מיד פלשתים: (שופטים יג, 5)

הדמות: שמשון

שאלת המשך

הערך: חירות

השאלה: לאחר מאבק ממושך בין שמשון ובין הפלישתים, הצליחו הפלישתים להערים עליו ולאסור אותו: "ויאחזוהו פלשתים [...] ויזרדו אותו עזתה ויאסרוהו בנחשתיים ויהי טוחן בבית האסורים". מי סייעה לפלישתים לאסור את שמשון, וכיצד היא עשתה זאת?

התשובה:

דלילה סייעה לפלישתים לאסור את שמשון. היא פיתתה את שמשון עד שגילה לה את סוד כוחו – שיער ראשו. דלילה גילחה את שיערו של שמשון כאשר ישן, וכך סר כוחו מעליו והפלישתים הצליחו לאסור אותו ולכלוא אותו.

ויהי אחרי כן ויאהב אשה בנחל שרק ושמה דלילה: ויעלו אליה סרני פלשתים ויאמרו לה פתי אותו וראי במה כוח גדול ובמה נוכל לו ואסרנוהו לענותו ואנחנו נתן לך איש אלף ומאה כסף: ותאמר דלילה אל שמשון הגידה נא לי במה כחך גדול ובמה תאסר לענותך: [...] ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים ותאלצהו ותקצר נפשו למוות: ויגד לה את כל לבו ויאמר לה מורה לא עליה על ראשי כי נזיר אלהים אני מבטן אמי אם גלחתי וסר ממני כחי וסליתי והייתי ככל האדם: ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו ותשלח ותקרא לסרני פלשתים לאמר עלו הפעם כי הגיד לי את כל לבו ועלו אליה סרני פלשתים ויעלו הכסף בידם: ותישנהו על ברקיה ותקרא לאיש ותגלח את שבע מחלפות ראשו ותחל לענותו ויסר כוח מעליו: ותאמר פלשתים עליך שמשון ויקץ משנתו ויאמר אצא כפעם בפעם ואנער והוא לא ידע כי ה' סר מעליו: ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו ויזרדו אותו עזתה ויאסרוהו בנחשתיים ויהי טוחן בבית האסורים: ויחל שער ראשו לצמח כאשר גלח: (שופטים טז, 4-22)

שאלה מס' 3 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב

וַיַּעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵם רַב לָכֶם מַעֲלֹת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֵלֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֵּשֶׁם אֶת הָאֹחֵד בְּבֵית אֵל וְאֶת הָאֹחֵד נָתַן בְּדָן: (מלכים א יב, 28-29)

רמז מס' 2: בְּדָא מַלְבוּ חַג בַּחֲדָשׁ הַשְּׁמִינִי

וַיַּעַשׂ יִרְבְּעָם חַג בַּחֲדָשׁ הַשְּׁמִינִי בַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ כְּחַג אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ כֹּן עֲשֵׂה בְּבֵית אֵל לְזִבְחֵם לְעֲגָלִים אֲשֶׁר עָשָׂה וְהַעֲמִיד בְּבֵית אֵל אֶת כֹּהֲנֵי הַבָּמֹת אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית אֵל בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁמִינִי בַחֲדָשׁ אֲשֶׁר בְּדָא מַלְבוּ וַיַּעַשׂ חַג לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר: (מלכים א יב, 32-33)

רמז מס' 3: קִיבַל נְבוּאָה מֵאֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי

וַיְהִי בַעֲת הַהִיא וַיִּרְבְּעָם יָצָא מִירוּשָׁלַם וַיִּמָּצָא אֹתוֹ אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי הַנָּבִיא בַדֶּרֶךְ וְהוּא מֵתַכְסֶּה בְּשָׁלְמָה חֲדָשָׁה וּשְׁנֵיהֶם לְבָדָם בַּשָּׂדֶה: וַיִּתְּפֹשׂ אֲחִיָּה בְּשָׁלְמָה הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּקְרָעָהּ שְׁנַיִם עָשָׂר קָרְעִים: וַיֹּאמֶר לִיִּרְבְּעָם קַח לָךְ עֲשֻׁרָה קָרְעִים כִּי כֹה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי קָרַע אֶת הַמַּמְלָכָה מִיַּד שְׁלֹמֹה וְנָתַתִּי לָךְ אֶת עֲשֻׁרָה הַשָּׁבָטִים: (מלכים א יא, 29-31)

הדמות: ירבעם בן נבט

שאלת המשך

הערך: שלום – מניעת מלחמת אחים

השאלה: רחבעם מלך יהודה אסף אליו 180,000 לוחמים כדי להילחם בשבטי ישראל, שעליהם מלך ירבעם בן נבט. מה היתה מטרתו של רחבעם כשיצא למלחמה זו, וכיצד נמנעה בסופו של דבר מלחמת האחים?

התשובה:

רחבעם יצא למלחמה כדי להשיב אליו את המלוכה על כל ישראל.

מלחמת האחים נמנעה לאחר שה' שלח את איש האלוהים אל רחבעם וציווה עליו לא לעלות ולא להילחם נגד ישראל (יתקבל גם: לאחר שה' ציווה על אנשי יהודה לשוב איש לביתו).

וַיְהִי כַשְׁמֹעַ כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי שָׁב יִרְבֵּעָם וַיִּשְׁלַחוּ וַיִּקְרְאוּ אֶת־אֵל הָעֵדָה וַיְמַלִּיכוּ אֹתוֹ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל
לֹא הָיָה אַחֲרֵי בֵּית דָּוִד זֹולָתִי שִׁבְט יְהוּדָה לְבַדּוֹ: וַיָּבֹא רַחֲבֵעָם יְרוּשָׁלַם וַיִּקְהַל אֶת כָּל בֵּית יְהוּדָה
וְאֶת שִׁבְט בִּנְיָמִן מֵאָה וּשְׁמֹנִים אֲלָף בַּחֹר עָשָׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם בֵּית יִשְׂרָאֵל לְהַשִּׁיב אֶת
הַמְּלוּכָה לְרַחֲבֵעָם בֶּן שְׁלֹמֹה: וַיְהִי דְבַר הָאֱלֹהִים אֶל שְׁמַעְיָה אִישׁ הָאֱלֹהִים לֵאמֹר: אָמַר אֶל
רַחֲבֵעָם בֶּן שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֵל כָּל בֵּית יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וַיִּתֵּר הָעָם לֵאמֹר: כֹּה אָמַר ה' לֹא תִעָלֶיךָ
וְלֹא תִלָּחֲמוּן עִם אֲחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ כִּי מֵאִתִּי נִהְיָה הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ אֶת דְּבַר
ה' וַיָּשׁוּבוּ לָלֶכֶת כַּדְּבָר ה': (מלכים א יב, 20-24)

שאלה מס' 4 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: ראש לכל יושבי גלעד

ויאמרו זקני גלעד אל יפתח לכן עתה שבנו אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל יושבי גלעד: ויאמר יפתח אל זקני גלעד אם משיבים אתם אותי להלחם בבני עמון ונתן ה' אותם לפני אנכי אהיה לכם לראש: (שופטים יא, 8-9)

רמז מס' 2: בתו יצאת לקראתו בתפים ובמחלות

ויבא יפתח המצפה אל ביתו והנה בתו והנה בתו יצאת לקראתו בתפים ובמחלות ורק היא יחידה אין לו ממנו בן או בת: (שופטים יא, 34)

רמז מס' 3: השופט שנלחם בבני עמון

ויעבר יפתח אל בני עמון להלחם בהם ויתנם ה' בידו: ויכם מערוער ועד בארץ מנחת עשרים עיר ועד אבל כרמים מכה גדולה מאד ויכנעו בני עמון מפני בני ישראל: (שופטים יא, 32-33)

הדמות: יפתח הגלעדי

שאלת המשך

הערך: זכות היסטורית על הארץ

השאלה: יפתח פונה אל מלך בני עמון ושואל אותו מדוע הוא נלחם בו. מלך בני עמון משיב בתגובה שבני ישראל לקחו ממנו את ארצו שבעבר הירדן המזרחי כאשר עלו ממצרים. מידי איזה מלך כבשו בני ישראל את עבר הירדן המזרחי כשעלו ממצרים, ואילו שבטים התיישבו באזור זה?

התשובה: בני ישראל כבשו את עבר הירדן המזרחי מידי סיחון מלך האמורי (יתקבל גם: עוג מלך הבשן, לא יתקבל: בלק מלך מואב).

השבטים שהתיישבו באזור זה: ראובן, גד וחצי שבט המנשה (מספיק לציין שני שבטים).

וישלח יפתח מלאכים אל מלך בני עמון לאמר מה לי ולך כי באת אלי להלחם בארצי: ויאמר מלך בני עמון אל מלאכי יפתח כי לקח ישראל את ארצי בעלותו ממצרים מארנון ועד היבק ועד הירדן ועתה השיבה אתה בשלום: ויוסף עוד יפתח וישלח מלאכים אל מלך בני עמון: ויאמר לו פה אמר יפתח לא לקח ישראל את ארץ מואב ואת ארץ בני עמון: כי בעלותם ממצרים וילך ישראל במדבר עד ים סוף ויבא קדשה: וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום לאמר אעברה נא בארץ ולא שמע מלך אדום וגם אל מלך מואב שלח ולא אבה וישב ישראל בקדש: וילך במדבר ויסב את ארץ אדום ואת ארץ מואב ויבא ממזרח שמש לארץ מואב ויחנו בעבר ארנון ולא באו בגבול מואב כי ארנון גבול מואב: וישלח ישראל מלאכים אל סיחון מלך האמרי מלך חשבון ויאמר לו ישראל נעברה נא בארץ עד מקומי: ולא האמין סיחון את ישראל עבר בגבולו ויאסף סיחון את כל עמו ויחנו ביהצה וילחם עם ישראל: ויתן ה' אלהי ישראל את סיחון ואת כל עמו ביד ישראל ויכום וירש ישראל את כל ארץ האמרי וישב הארץ ההיא: ויירשו את כל גבול האמרי מארנון ועד היבק ומן המדבר ועד הירדן: (שופטים יא, 12-22)

אז יקרא יהושע לראובני ולגדי ולחצי מטה מנשה: ויאמר אליהם אתם שמרתם את כל אשר צוה אתכם משה עבד ה' ותשמעו בקולי לכל אשר צויתי אתכם: לא עזבתם את אחיכם זה ימים רבים עד היום הזה ושמרתם את משמרת מצות ה' אלהיכם: ועתה הניח ה' אלהיכם לאחיהם כאשר דבר להם ועתה פנו ולכו לכם לאהליכם אל ארץ אחיזתכם אשר נתן לכם משה עבד ה' בעבר הירדן: [...] וישבו וילכו בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה מאת בני ישראל משלה אשר בארץ כנען ללכת אל ארץ הגלעד אל ארץ אחיזתם אשר נאחזו בה על פי ה' ביד משה: (יהושע כב, 9-1)

שאלה מס' 5 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: יִרְכְּתִי הַסְּפִינָה

וַיֵּרְאוּ הַמַּלְחִים וַיִּזְעְקוּ אִישׁ אֶל אֱלֹהָיו וַיִּטְלוּ אֶת הַכֵּלִים אֲשֶׁר בָּאֲנִיָּה אֶל הַיָּם לְהִקָּל מַעֲלֵיהֶם וַיּוֹנֶה יָרֵד אֶל יִרְכְּתִי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב וַיֵּרֶדֶם: וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחֲבִל וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לָּךְ נִרְדָּם קוֹם קְרֵא אֶל אֱלֹהֶיךָ אוֹלֵי יִתְעַשֶּׂת הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נִאֲבֹד: (יונה א, 5-6)

רמז מס' 2: סַעַר גָּדוֹל בַּיָּם

וְהָ הָטִיל רוּחַ גָּדוֹלָה אֶל הַיָּם וַיְהִי סַעַר גָּדוֹל בַּיָּם וְהָאֲנִיָּה חֲשָׁבָה לְהִשָּׁבֵר: (יונה א, 4)

רמז מס' 3: מַעֲי הַדָּג

וַיִּמָּן ה' דָּג גָּדוֹל לִבְלֹעַ אֶת יוֹנָה וַיְהִי יוֹנָה בְּמַעֲי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלֹת: (יונה ב, 1)

הדמות: יונה

שאלת המשך

הערך: צדק – הצדק האלוהי

השאלה: הנביא יונה קבל על עקרונות הצדק האלוהי, והצטער על כך שה' החליט לסלוח לאנשי נינוה: "כי ידעתי כי אתה אל חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ורחמים על הרעה". מדוע החליט ה' לסלוח לאנשי נינוה, ובאמצעות איזה צמח בחר ה' להעביר ליונה מסר אודות הצדק האלוהי?

התשובה:

ה' סלח לאנשי נינוה משום שהם חזרו בתשובה, שבו מדרכיהם הרעות וממעשיהם הרעים. אנשי נינוה צמו, לבשו שקים והתפללו אל ה' שיסלח להם (גם תשובה חלקית תתקבל כנכונה).

ה' העביר ליונה מסר אודות הצדק האלוהי באמצעות הצמחת קיקיון מעל לראשו, והקיקיון יבש לאחר יום אחד.

יחל יונה לבוא בעיר מהלך יום אחד ויקרא ויאמר עוד ארבעים יום וינינוה נהפכת: ויאמינו אנשי נינוה באלהים ויקראו צום וילבשו שקים מגדולם ועד קטנם: ויגע הדבר אל מלך נינוה ויקם מכסאו ויעבר אדירתו מעליו ויכס שק וישב על האפר: ויזעק ויאמר בנינוה מטעם המלך וגדליו לאמר האדם והבהמה הבקר והצאן אל יטעמו מאומה אל ירעו ומים אל ישתו: ויתכסו שקים האדם והבהמה ויקראו אל אלהים בחזקה וישבו איש מדרך הרעה ומן החמס אשר בכפיהם: מי יודע ישוב ונחם האלהים ושב מחרון אפו ולא נאבד: וירא האלהים את מעשיהם כי שבו מדרך הרעה וינחם האלהים על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה: וירע אל יונה רעה גדולה ויחר לו: ויתפלל אל ה' ויאמר אנה ה' הלא זה דברי עד היותי על אדמתי על כן קדמתי לברח תרשישה כי ידעתי כי אתה אל חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ורחמים על הרעה: ועתה ה' קח נא את נפשי ממני כי טוב מותי מחי: ויאמר ה' הריטב חרה לך: ויצא יונה מן העיר וישב מקדם לעיר ויעש לו שם סכה וישב תחתיה בצל עד אשר יראה מה יהיה בעיר: וימן ה' אלהים קיקיון ויעל מעל ליונה להיות צל על ראשו להציל לו מרעתו וישמח יונה על הקיקיון שמחה גדולה: וימן האלהים תולעת בעלות השחר למחרת ותר את הקיקיון וייבש: ויהי כזרם השמש וימן אלהים רוח קדים חרישית ותר השמש על ראש יונה ויתעלף וישאל את נפשו למות ויאמר טוב מותי מחי: ויאמר אלהים אל יונה הריטב חרה לך על הקיקיון ויאמר היטב חרה לי עד מות: ויאמר ה' אתה חסד על הקיקיון אשר לא עמלת בו ולא גדלתו שכן לילה היה ובן לילה אבד: ואני לא אחוס על יונה העיר הגדולה אשר יש בה הרבה משתים עשרה רב אדם אשר לא ידע בין מינו לשמאלו ובהמה רבה: (יונה ג, 4-10; יונה ד, 1-11)

שאלה מס' 6 – זיהוי מקום

רמז מס' 1: בדרך לשם נקברה רחל

ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה הוא בית לחם: (בראשית לה, 19)
הערה: גם התשובה אפרת / אפרתה תתקבל כנכונה.

רמז מס' 2: שם גרה משפחת דוד

ודוד בן איש אפרתי הנה מבית לחם יהודה ושמו ישי ולו שמונה בנים ואיש בימי שאול זקן בא
באנשים: (שמואל א יז, 12)

רמז מס' 3: העיר של משפחת אלימלך

ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניה מחלון וכליזר אפרתים מבית לחם יהודה ויבאו
שדי מואב ויהיו שם: (רות א, 2)

המקום: בית לחם

שאלת המשך

הערך: גלות ושיבה לארץ

השאלה: אלימלך ומשפחתו עזבו את בית לחם וגלו לשדי מואב. אלימלך ושני בניו מתו במואב, ורק נעמי חזרה לבית לחם. מדוע עזבה המשפחה את הארץ, ועם מי חזרה נעמי לבית לחם?

התשובה:

בני המשפחה עזבו את הארץ בעקבות רעב שהיה בארץ. אם המשפחה, נעמי, שבה לבית לחם לאחר הרעב יחד עם כלתה, רות המואביה.

וַיְהִי בַיָּמִי שֶׁפֶט הַשְּׁפָטִים וַיְהִי רָעַב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו: וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֲמִי וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מְחִלּוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרַתִּים מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שָׂדֵי מוֹאָב וַיְהִיו שָׁם: וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֲמִי וַתִּשָּׂאֵר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ: וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֵאֲבִיּוֹת שָׁם הָאֶחָת עֶרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רות וַיָּשֻׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים: וַיָּמָתוּ גַם שְׁנֵיהֶם מִחִלּוֹן וְכִלְיוֹן וַתִּשָּׂאֵר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִשָּׁהּ: וַתָּקָם הִיא וְכִלְתֶּיהָ וַתֵּשֶׁב מִשְׁדֵּי מוֹאָב כִּי שָׁמָעָה בְּשָׂדֵה מוֹאָב כִּי פָקַד ה' אֶת עַמּוֹ לְתַת לָהֶם לָחֶם: וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כְלֹוְתֶיהָ עִמָּה וַתֵּלַכְנָה בְּדֶרֶךְ לָשׁוּב אֶל אֶרֶץ יְהוּדָה: [...] וַתֵּשֶׁב נָעֲמִי וְרוּת הַמוֹאֲבִיָּה כִלְתָּהּ עִמָּה הַשָּׂבָה מִשְׁדֵּי מוֹאָב וְהָמָּה בָּאוּ בֵּית לָחֶם בְּתַחֲלַת קִצִּיר שְׁעָרִים: (רות א, 1-22)

שאלה מס' 7 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: שניים עשר נצבים

וְשָׁלְמָה שְׁנַיִם עָשָׂר נֹצְבִים עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְכָל־כָּלֹוֹ אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֶת בֵּיתוֹ חֲדָשׁ בַּשָּׁנָה יְהִיָּה עַל הָאֶחָד לְכָל־כָּל: (מלכים א ד, 7)

רמז מס' 2: אהב נשים נכריות רבות

וְהַמֶּלֶךְ שָׁלְמָה אָהַב נָשִׁים נְכָרִיּוֹת רַבּוֹת וְאֶת בֵּת פְּרָעָה מִזֻּאֲבִיּוֹת עַמֻּנִיּוֹת אֲדַמִּיּוֹת צִדְנִיּוֹת חִתִּיּוֹת: מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָמַר ה' אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תִבְאוּ בָהֶם וְהֵם לֹא יָבֹאוּ בָכֶם אֲכֵן יִטּוּ אֶת לִבְבְּכֶם אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם בָּהֶם דָּבַק שָׁלְמָה לְאַהֲבָהּ: (מלכים א יא, 1-2)

רמז מס' 3: חכמת אלהים בקרב לעשות משפט

וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר שָׁפַט הַמֶּלֶךְ וַיֵּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי חֲכַמַּת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט: (מלכים א ג, 28)

הדמות: שלמה המלך

שאלת המשך

הערך: שלום – בין ישראל לעמים

השאלה: התנ"ך מתאר את יחסי השלום והידידות שקשר שלמה המלך עם מלכי העולם. בחר את אחד המלכים ששלמה קשר איתם קשרים: מי המלך, וכיצד באו לידי ביטוי קשרי הידידות שלו עם שלמה המלך?

התשובה: שלוש אפשרויות לתשובה (גם תשובות חלקיות יתקבלו כנכונות. אין צורך לציין את כל העניינים המפורטים בכל סעיף):

- א. פרעה מלך מצרים – שלמה התחתן עם בתו של פרעה; פרעה כבש את העיר גזר ונתן אותה לבתו, אשת שלמה.
- ב. חירם מלך צור – חירם בירך את שלמה על משיחתו למלוכה, שלח אליו עצי ארזים ועצי ברושים לבניית בית המקדש, שלמה נתן לחירם חיטים ושמן, שלמה נתן לחירם עשרים עיר בארץ הגליל, חירם שלח לשלמה 120 כיכר זהב ושניהם שלחו את עבדיהם באוניות להביא זהב מאופיר ולהביא זהב, כסף, שנהבים, קופים ותוכיים מתרשיש.
- ג. מלכת שבא – מלכת שבא באה לביקור בירושלים, היא ניסתה את שלמה בחידות, הביאה לו בשמים, זהב ואבן יקרה ושלמה נתן לה כל מה שביקשה.

ויתחתן שלמה את פרעה מלך מצרים ויקח את בת פרעה ויביאה אל עיר דוד עד פלתו לבנות את ביתו ואת בית ה' ואת חומת ירושלם סביב: (מלכים א ג, 1)

פרעה מלך מצרים עלה וילד את גזר וישרפה באש ואת הכנעני הישב בעיר הרג ויתנה שלחים לבתו אשת שלמה: (מלכים א ט, 16)

וישלח חירם מלך צור את עבדיו אל שלמה כי שמע כי אתו משחו למלך תחת אביהו כי אהב היה חירם לדוד כל הימים: [...] ויהי חירום נתן לשלמה עצי ארזים ועצי ברושים כל חפצו: ושלמה נתן לחירם עשרים אלף כר חטים מכלת לביתו ועשרים כר שמן כתית כה נתן שלמה לחירם שנה בשנה: וה' נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלם בין חירם ובין שלמה ויכרתו ברית שניהם: (מלכים א ה, 15-26)

חירם מלך צור נשא את שלמה בעצי ארזים ובעצי ברושים ובזהב לכל חפצו אז יתן המלך שלמה לחירם עשרים עיר בארץ הגליל: ויצא חירם מצר לראות את הערים אשר נתן לו שלמה ולא ישרו בעיניו: ויאמר מה הערים האלה אשר נתתה לי אחי ויקרא להם ארץ כבול עד היום הזה: וישלח חירם למלך מאה ועשרים כפר זהב: [...] וישלח חירם באני את עבדיו אנשי ידעי הים עם עבדי שלמה: ויבאו אופירה ויקחו משם זהב ארבע מאות ועשרים כפר ויבאו אל המלך שלמה: [...] כי אני תרשיש למלך בים עם אני חירם אחת לשלש שנים תבוא אני תרשיש נשאת זהב וכסף שנהבים וקפים ותכיים: (מלכים א ט, 11-28; מלכים א י, 22)

ומלכת שבא שמעת את שמע שלמה לשם ה' ותבא לנסתו בחידות: ותבא ירושלמה בחיל כבד מאד גמלים נשאים בשמים וזהב רב מאד ואבן יקרה ותבא אל שלמה ותדבר אליו את כל אשר היה עם לבבה: [...] ותתן למלך מאה ועשרים כפר זהב ובשמים הרבה מאד ואבן יקרה לא בא כבשם ההוא עוד לרב אשר נתנה מלכת שבא למלך שלמה: (מלכים א י, 1-10)

שאלה מס' 8 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: עגלה משלשת

ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותר וגו'ל: ויקח לו את כל אלה ויבחר אתם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הצפר לא בחר: (בראשית טו, 9-10)

רמז מס' 2: אב המון גוים

ויפל אברם על פניו וידבר אתו אלהים לאמר: אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים: ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך: (בראשית יז, 3-5)

רמז מס' 3: אחיו: נחור והרן

ויחי תרח שבעים שנה ויולד את אברם את נחור ואת הרן: ואלה תולדת תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט: (בראשית יא, 26-27)

הדמות: אברהם

שאלת המשך

הערך: צדק – הצדק האלוהי

השאלה: ה' גילה לאברהם שהוא מתכוון להשמיד את סדום ועמורה על החטאים הרבים של אנשי העיר.

בתגובה, קבל אברהם על הצדק האלוהי: "חללה לך מעשית כדבר הזה [...] השפט כל הארץ לא יעשה משפט"?!

מדוע ביקש אברהם מה' לשקול מחדש את החלטתו, ולא יזו הסכמה הם הגיעו בסופו של דבר?

התשובה:

אברהם ביקש מה' לשקול מחדש את החלטתו כי אולי יש בסדום ועמורה צדיקים, שלא מגיע להם להיענש על חטאי העיר.

בסופו של דבר, הוסכם שאם ימצאו בעיר עשרה צדיקים – סדום ועמורה לא יושמדו.

ויאמר ה' זעקת סדם ועמרה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאד: אך הנה נא ואראה הפצעתה הבאה אלי עשו כלה ואם לא אדעה: ויפנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עודנו עומד לפני ה': ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע: אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר האף תספה ולא תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה: חללה לך מעשית כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע חללה לך השפט כל הארץ לא יעשה משפט: ויאמר ה' אם אמצא בסדם חמשים צדיקים בתוך העיר ונשאתי לכל המקום בעבורם: ויען אברהם ויאמר הנה נא הוצאתי לדבר אל אדני ואנכי עפר ואפר: אולי יחסרון חמשים הצדיקים חמשה התשחית בחמשה את כל העיר ויאמר לא אשחית אם אמצא שם ארבעים וחמשה: ויסף עוד לדבר אליו ויאמר אולי ימצאון שם ארבעים ויאמר לא אעשה בעבור הארבעים: ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה אולי ימצאון שם שלשים ויאמר לא אעשה אם אמצא שם שלשים: ויאמר הנה נא הוצאתי לדבר אל אדני אולי ימצאון שם עשרים ויאמר לא אשחית בעבור העשרים: ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה אף הפעם אולי ימצאון שם עשרה ויאמר לא אשחית בעבור העשרה: וילך ה' כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו: (בראשית יח, 20-33)

שאלה מס' 9 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: 232 נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת

וְהָיָה נָבִיא אֶחָד נֹגֵשׁ אֶל אַחֲזָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר ה' הֲרֹאִיתָ אֶת כָּל הַהֶמוֹן הַגָּדוֹל הַזֶּה הֵנִי נֹתֵנוּ בַּיָּדָךְ הַיּוֹם וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי ה': וַיֹּאמֶר אַחֲזָב בְּמִי וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר ה' בְּנַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וַיֹּאמֶר מִי יֹאסֵר הַמֶּלֶחֶמָה וַיֹּאמֶר אֶתָּה: וַיִּפְקֹד אֶת נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וַיְהִיו מְאֻתִּים שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים וְאַחֲרֵיהֶם פָּקֵד אֶת כָּל הָעָם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים: (מלכים א כ, 13-15)

הערה: אם יענה המתמודד "בן הדד", יכוונו אותו השופטים למלך ישראל שהרמז מתייחס אליו.

רמז מס' 2: אמר: אל יתהלל חגר כמפתח

וַיִּשְׁלַח אֵלָיו בֶּן הַדָּד וַיֹּאמֶר כֹּה יַעֲשֹׂן לִי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּ אִם יִשְׁפֹּק עָפָר שְׁמֶרֶן לְשַׁעֲלִים לְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלִי: וַיַּעַן מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר דַּבְּרוּ אֵל יִתְהַלֵּל חֹגֵר כְּמִפְתָּח: (מלכים א כ, 10-11)

רמז מס' 3: אשתו: איזבל בת אתבעל

וַיַּעַשׂ אַחֲזָב בֶּן עֲמֹרִי הָרַע בְּעֵינָי ה' מְכַל אֲשֶׁר לִפְנָיו: וַיְהִי הַנֶּקֶל לְכַתּוֹ בְּחַטָּאוֹת יִרְבָּעָם בֶּן נִבְט וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת אִיזָבֵל בַּת אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידוֹנִים וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֶת הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ: (מלכים א טז, 30-31)

הדמות: אחאב מלך ישראל

שאלת המשך

הערך: שיתוף פעולה ועזרה הדדית

השאלה: אחאב פנה אל מלך יהודה וביקש ממנו להצטרף אליו למלחמה ברמות גלעד. מלך יהודה השיב לו: "כמוני כמוך כעמי כעמך כסוסי כסוסים", והסכים לבקשתו, אך לפני היציאה למלחמה – ביקש מלך יהודה מאחאב בקשה אחת כדי לוודא שהיציאה למלחמה היא מעשה נכון. מיהו מלך יהודה, ומה הבקשה שביקש?

התשובה:

יהושפט מלך יהודה.

יהושפט ביקש מאחאב לדרוש את דבר ה' לפני היציאה למלחמה (יתקבל גם: לשאול את ה' / לשאול את הנביא / לשאול לדעתו של מיכיהו בן ימלה).

וַיָּשְׁבוּ שְׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין מִלְחָמָה בֵּין אָרָם וּבֵין יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית וַיֵּרָד יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל עֲבָדָיו הַיִּדְעָתָם כִּי לָנוּ רִמְת גִּלְעָד וְאַנְחָנוּ מִחֹשִׁים מִקַּחַת אֹתָהּ מִיַּד מֶלֶךְ אָרָם: וַיֹּאמֶר אֶל יְהוֹשָׁפָט הַתֵּלֶךְ אֹתִי לְמִלְחָמָה רִמְת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כְּמוֹנִי כְמוֹךְ כְּעַמִּי כְעַמְּךָ כְּסוּסֵי כְסוּסֶיךָ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל דָּרֵשׁ נָא כִּיֹּם אֶת דְּבַר יְהוָה: וַיִּקְבֹּץ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת הַנְּבִיאִים כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵם הֲאֵלֶךְ עַל רִמְת גִּלְעָד לְמִלְחָמָה אִם אֶחָדֶל וַיֹּאמְרוּ עָלָה וַיִּתֵּן אֲדָנִי בְיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הֲאֵין פֹּה נְבִיא לֵה' עוֹד וְנִדְרָשָׁה מֵאֹתוֹ: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוֹשָׁפָט עוֹד אִישׁ אֶחָד לְדָרֵשׁ אֶת ה' מֵאֹתוֹ וְאַנִּי שֹׁנְאֹתִיו כִּי לֹא יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אִם רָע מִיִּכְיָהוּ בֶן יִמְלָה וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל יֹאמֵר הַמֶּלֶךְ כֵּן: וַיִּקְרָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל סָרִיס אֶחָד וַיֹּאמֶר מִהֵרָה מִיִּכְיָהוּ בֶן יִמְלָה: וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה יֹשְׁבִים אִישׁ עַל כִּסְאוֹ מִלְּבָשִׁים בְּגָדִים בְּגָרָן פֶּתַח שַׁעַר שְׁמֶרֶן וְכָל הַנְּבִיאִים מִתְנַבְּאִים לְפָנֵיהֶם: (מלכים א כב, 1-10)

שאלה מס' 10 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: גיד הנשה

וַיִּזְרַח לוֹ הַשֹּׁמֵשׁ כְּאִשֶּׁר עָבַר אֶת פְּנוֹאֵל וְהוּא צָלַע עַל יָרְכוֹ: עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשָׂה אֲשֶׁר עַל כֶּף הַיָּרֶךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף יָרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשָׂה: (בראשית לב, 32-33)

רמז מס' 2: איש תם יושב אהלים

וַיַּגְדִּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עָשׂוֹ אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אַהֲלִים: (בראשית כה, 27)

רמז מס' 3: גלל את האבן מעל פי הבאר

וַיְהִי כְּאִשֶּׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רְחֵל בֵּת לְבִן אָחִי אִמּוֹ וְאֶת צֹאן לְבִן אָחִי אִמּוֹ וַיִּגֶּשׁ יַעֲקֹב וַיִּגְלֵל אֶת הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וַיִּשְׁקֵק אֶת צֹאן לְבִן אָחִי אִמּוֹ: (בראשית כט, 10)

הדמות: יעקב

שאלת המשך

הערך: גלות ושיבה לארץ

השאלה: פעמיים בחייו עזב יעקב את ארץ ישראל ועבר לגור בארץ אחרת – פעם בחרן ופעם במצרים. מה הביא את יעקב לעזוב את ארץ ישראל בכל אחת מהפעמים?

התשובה:

בפעם הראשונה, עזב יעקב לחרן לאחר שגנב מעשיו את הבכורה ועשיו איים להורגו / כדי לחפש בחרן אישה (שתי התשובות יתקבלו כנכונות).

בפעם השנייה, עזב יעקב למצרים בעקבות הרעב בארץ / משום שיוסף הזמין אותו לגור איתו במצרים / משום שרצה לפגוש את יוסף לפני מותו (כל אחת מהתשובות תתקבל כנכונה).

וישטם עשו את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרנה את יעקב אחי: ויגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחייך מתנחם לך להרעה: ועתה בני שמע בקלי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה: וישבת עמו ימים אחדים עד אשר תשוב חמת אחייך: עד שוב אף אחייך ממך ושכח את אשר עשית לו ושלחתי ולקחתיך משם למה אפשר גם שניכם יום אחד: ותאמר רבקה אל יצחק קצתי בְּחַיִּי מִפְּנֵי בָנוֹת חַת אִם לָקַח יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת חַת כְּאֵלֶּה מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה לִּי חַיִּים: ויצחק אל יעקב ויברך אותו ויצוהו ויאמר לו לא תקח אשה מבנות כנען: קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך: (בראשית כז, 41-46; בראשית כח, 2-1)

ולאביו שלח קזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר אתנת נשאת בר ולחם ומזון לאביו לדרך: וישלח את אחיו וילכו ויאמר אליהם אל תגזזו בדרך: ויעלו ממצרים ויבאו ארץ כנען אל יעקב אביהם: ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם: וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם: ויאמר ישאל רב עוד יוסף בני חי אלקה ואראנו בטרם אמות: (בראשית מה, 23-28)

שאלה מס' 11 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: משכמו ומעלה

ולו היה בן ושמנו שאול בְּחֹר וְטוֹב וְאִין אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ מִשְׁכְּמוֹ וּמַעֲלָה גְבוּהָ מִכָּל הָעָם: (שמואל א ט, 2)

רמז מס' 2: חמל על מיטב הצאן והבקר

וַיַּחְמַל שְׁאוּל וְהָעָם עַל אֶגֶג וְעַל מִיטֵב הַצֹּאן וְהַבָּקָר וְהַמִּשְׁנִים וְעַל הַכָּרִים וְעַל כָּל הַטוֹב וְלֹא אָבוּ הַחֲרִימָם וְכָל הַמְּלָאכָה נִמְבָּזָה וְנִמְסָה אֹתָהּ הַחֲרִימוּ: (שמואל א טו, 9)

רמז מס' 3: חיפש אתונות שאבדו לאביו

וַתֵּאבֹדְנָה הָאֲתֹנוֹת לְקִישׁ אָבִי שְׁאוּל וַיֹּאמֶר קִישׁ אֶל שְׁאוּל בְּנוֹ קָח נָא אֶתְךָ אֶת אֶחָד מֵהַנֶּעָרִים וְקוּם לָךְ בִּקֵּשׁ אֶת הָאֲתֹנוֹת: (שמואל א ט, 3)

הדמות: שאול

שאלת המשך

הערך: צדק

השאלה: דוד הוכיח את שאול המלך על כך שהוא רודף אותו, והציג לו הוכחה שהוא היה יכול להרוג אותו, אך בחר שלא לעשות זאת. שאול בתגובה התנצל ואמר: "צדיק אתה ממני כי אתה גמלתני הטובה ואני גמלתיך הרעה". כיצד הוכיח דוד לשאול שהוא היה יכול להרוג אותו, וכיצד הסביר דוד את החלטתו שלא להרוג את שאול?

התשובה:

דוד הראה לשאול חתיכה שחתך מכנף מעילו (יתקבל גם: את חניתו וצפחת המים שלו), שהוכיחה לשאול שדוד היה קרוב אליו והיה יכול להרוג אותו.

דוד הסביר שאינו מעוניין להרוג את שאול, כי שאול הוא משיח ה' – הוא האיש שה' בחר בו להיות מלך ישראל, ואסור לו לפגוע בו.

ויקם דוד אחרי כן ויצא מהמערה ויקרא אחרי שאול לאמר אדני המלך ויבט שאול אחריו ויקד דוד אפים ארצה וישתחו: ויאמר דוד לשאול למה תשמע את דברי אדם לאמר הנה דוד מבקש רעתך: הנה היום הזה ראו עיניך את אשר נתנך ה' היום בידי במערה ואמר להרגך ותחס עליך ואמר לא אשלח ידי באדני כי משיח ה' הוא: ואבי ראה גם ראה את כנף מעילך בידי כי בכרתי את כנף מעילך ולא הרגתיך דע וראה כי אין בידי רעה ופשע ולא חטאתי לך ואתה צדה את נפשי לקחתה: ישפט ה' ביני ובינך ונקמני ה' ממך וידי לא תהיה בך: כאשר יאמר משל הקדמני מרשעים יצא רשע וידי לא תהיה בך: אחרי מי יצא מלך ישראל אחרי מי אתה רודף אחרי כלב מת אחרי פרעש אחד: והיה ה' לדן וישפט ביני ובינך וירא וירב את ריבי וישפטי מידך: והי ככלות דוד לדבר את הדברים האלה אל שאול ויאמר שאול הקלך זה בני דוד וישא שאול קלו ויבך: ויאמר אל דוד צדיק אתה ממני כי אתה גמלתני הטובה ואני גמלתיך הרעה: ואתה הגדת היום את אשר עשיתה אתי טובה את אשר סגרני ה' ביך ולא הרגתני: וכי ימצא איש את איבו ושלחו בדרך טובה וה' ישלמך טובה תחת היום הזה אשר עשיתה לי: ועתה הנה ידעתי כי מלך תמלוך וקמה ביך ממלכת ישראל: (שמואל א כד, 8-20)

שאלה מס' 12 – זיהוי מקום

רמז מס' 1: המים רעים והארץ משכלת

וַיֵּשְׁבוּ אֵלָיו וְהוּא יוֹשֵׁב בִּירִיחוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲלֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם אֲלֵיכֶם אֶל תֵּלְכוּ: וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל אֱלִישָׁע הֲנֵה נָא מוֹשֵׁב הָעִיר טוֹב כַּאֲשֶׁר אָדֹנִי רָאָה וְהַמַּיִם רָעִים וְהָאָרֶץ מְשַׁכֶּלֶת: וַיֹּאמֶר קָחוּ לִי צִלְחִית חֲדָשָׁה וְשִׁימוּ שָׁם מֶלַח וַיִּקְחוּ אֵלָיו: וַיָּצֵא אֶל מוֹצָא הַמַּיִם וַיִּשְׁלַךְ שָׁם מֶלַח וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר ה' רַפְּאֵתִי לַמַּיִם הָאֵלֶּה לֹא יִהְיֶה מִשָּׁם עוֹד מָוֶת וּמְשַׁכֶּלֶת: וַיִּרְפוּ הַמַּיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה כַּדָּבָר אֲלִישָׁע אֲשֶׁר דִּבֶּר: (מלכים ב, 18-22)

רמז מס' 2: סגרת ומסגרת מפני בני ישראל

וַיִּרְיחוּ סִגְרָת וּמִסְגֶּרֶת מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא: (יהושע ו, 1)

רמז מס' 3: לשם שלח יהושע שני מרגלים

וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִן הַשְּׁטִיִּים שְׁנַיִם אַנְשִׁים מִרְגְּלִים חָרָשׁ לֵאמֹר לִכּוּ רְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְאֶת יְרִיחוֹ וַיָּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית אִשָּׁה זוֹנָה וְשָׁמָּה רָחֵב וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁמָּה: (יהושע ב, 1)

המקום: יריחו

שאלת המשך

הערך: שלום – בריתות סודיות

השאלה: יהושע שלח שני מרגלים כדי לרגל את העיר יריחו. המרגלים התחבאו בביתה של רחב, והיא סייעה להם להסתתר מפני מלך יריחו. כיצד החזירו לה בני ישראל טובה כאשר כבשו את העיר יריחו, ומה היה התנאי לקיום ההסכם?

התשובה:

בני ישראל החיו את רחב ואת משפחתה כאשר כבשו את יריחו ולא הרגו אותם.

התנאי לקיום ההסכם – שתי תשובות אפשריות (כל אחת מהתשובות תתקבל כנכונה):

- א. על רחב ובני משפחתה להישאר בתוך הבית ולא לצאת ממנו בזמן כיבוש העיר.
- ב. על רחב לשמור על סודיות ההסכם – אם היא תגלה אותו לאחרים, ההסכם יתבטל. (יתקבל גם: על רחב לקשור חוט שני אדום בחלון ביתה).

וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹחַ מִן הַשְּׁטִיִּים שְׁנַיִם אַנְשִׁים מִרְגְּלִים חָרַשׁ לֵאמֹר לִכּוּ רְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְאֶת יְרִיחוֹ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית אִשָּׁה זֹנָה וְשָׁמָּה רָחַב וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁמָּה: וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אַנְשִׁים בָּאוּ הֵנָּה הַלֵּילָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחַפֵּר אֶת הָאָרֶץ: וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶל רָחַב לֵאמֹר הוֹצִיָּאִי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלֶיךָ אֲשֶׁר בָּאוּ לְבֵיתְךָ כִּי לְחַפֵּר אֶת כָּל הָאָרֶץ בָּאוּ: וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתַּצְפֵּנוּ וַתֹּאמֶר כֵּן בָּאוּ אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאֵין הֵמָּה: [...] וַתֹּאמֶר אֶל הָאֲנָשִׁים יָדַעְתִּי כִּי נָתַן ה' לָכֶם אֶת הָאָרֶץ וְכִי נָפְלָה אִימַתְכֶם עָלֵינוּ וְכִי נִמְגַּו כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם: [...] וְעַתָּה הִשָּׁבְעוּ נָא לִי בַּה' כִּי עָשִׂיתִי עִמָּכֶם חֶסֶד וְעָשִׂיתֶם גַּם אִתָּם עִם בֵּית אָבִי חֶסֶד וְנִתְּתֶם לִי אוֹת אֲמִת: וְהִחִיתֶם אֶת אָבִי וְאֶת אִמִּי וְאֶת אָחִי וְאֶת אַחֵיֹתִי וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וְהִצַּלְתֶּם אֶת נַפְשֹׁתֵינוּ מִמָּוֶת: וַיֹּאמְרוּ לָהּ הָאֲנָשִׁים נַפְשֵׁנוּ תַּחְתִּיכֶם לְמוֹת אִם לֹא תִגִּידוּ אֶת דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיָה בְּתֵת ה' לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וְעָשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד וְאֲמִת: וַתֹּרְדֶם בַּחֲבֵל בְּעֵד הַחֲלוֹן כִּי בֵיתָהּ בְּקִיר הַחוֹמָה וּבַחוֹמָה הִיא יוֹשְׁבֹת: וַתֹּאמֶר לָהֶם הִכָּה לָכּוּ פֶן יִפְּגְעוּ בָכֶם הַרְדָּפִים וְנִחְבְּתֶם שָׁמָּה שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד שׁוֹב הַרְדָּפִים וְאַחֵר תֵּלְכוּ לְדֶרֶכְכֶם: וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הָאֲנָשִׁים נָקִים אֲנַחְנוּ מִשְׁבַּעְתְּךָ הַזֶּה אֲשֶׁר הִשָּׁבַעְתָּנוּ: הֵנָּה אֲנַחְנוּ בָּאִים בָּאָרֶץ אֶת תִּקְוַת חוֹט הַשָּׁנִי הַזֶּה תִּקְשְׁרִי בַּחֲלוֹן אֲשֶׁר הוֹרְדָתָנוּ בּוֹ וְאֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ וְאֶת אָחִיךָ וְאֶת כָּל בֵּית אָבִיךָ תִּצְאָסְפִי אֵלֶיךָ הַבֵּיתָה: וְהָיָה כָּל אֲשֶׁר יֵצֵא מִדִּלְתֵי בֵיתְךָ הַחוּצָה דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְאֲנַחְנוּ נָקִים וְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה אִתְּךָ בַּבֵּית דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ אִם יָד תִּהְיֶה בּוֹ: וְאִם תִּגִּידוּ אֶת דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיִינוּ נָקִים מִשְׁבַּעְתְּךָ אֲשֶׁר הִשָּׁבַעְתָּנוּ: וַתֹּאמֶר קְדַבְּרִיכֶם כֵּן הוּא וַתִּשְׁלַחֵם וַיֵּלְכוּ וַתִּקְשֶׁר אֶת תִּקְוַת הַשָּׁנִי בַּחֲלוֹן: (יהושע ב, 1-21)

שאלה מס' 13 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: עגת רצפים וצפחת מים

וישכב וישן תחת רתם אחד והנה זה מלאך נגע בו ויאמר לו קום אכול: ויבט והנה מראשתי עגת רצפים וצפחת מים ויאכל וישת וישב וישקב: (מלכים א יט, 5-6)

רמז מס' 2: הערבים מבאים לו לחם ובשר

וילך ויעש כדבר ה' וילך וישב בנחל כרית אשר על פני הירדן: והערבים מבאים לו לחם ובשר בבקר ולחם ובשר בערב ומן הנחל ישתה: (מלכים א יז, 5-6)

רמז מס' 3: עלה בסערה השמים

ויהי המה הלכים הלך ודבר והנה רכב אש וסוסי אש ויפרדו בין שניהם ויעל אליהו בסערה השמים: (מלכים ב ב, 11)

הדמות: אליהו הנביא

שאלת המשך

הערך: צדק

השאלה: אליהו הוכיח פעמים רבות את אחאב המלך על חוסר הצדק שהוא נוקט. לאחר שאדם מסוים לא הסכים לתת לאחאב את כרמו, איזבל אשת אחאב הביאה למותו של האיש, ואחאב ירש את כרמו לאחר מותו. מה שם האיש שאחאב ירש את כרמו, וכיצד הביאה איזבל למותו?

התשובה:

האיש שאחאב ירש את כרמו: נבות היזרעאלי.

איזבל כתבה ספרים בשמו של אחאב וציוותה על זקני העיר ועל נכבדיה להביא את נבות למשפט על שקילל את ה' ואת המלך. זקני העיר הביאו שני אנשים ואלו העידו נגד נבות עדות שקר, וכך הואשם נבות ונסקל באבנים (גם תשובה חלקית תתקבל כנכונה).

ותאמר אליו איזבל אשתו אתה עתה תעשה מלוכה על ישראל קום אכל לחם ויטב לבך אני אתן לך את כרם נבות היזרעאלי: ותכתב ספרים בשם אחאב ותחתם בחתמו ותשלח ספרים אל הזקנים ואל החרים אשר בעירו הישבים את נבות: ותכתב בספרים לאמר קראו צום והשיבו את נבות בראש העם: והשיבו שנים אנשים בני בליעל נגדו ויעדהו לאמר ברכת אלהים ומלך והוציאהו וסקלהו וימת: ויעשו אנשי עירו הזקנים והחרים אשר הישבים בעירו כאשר שלחה אליהם איזבל כאשר כתוב בספרים אשר שלחה אליהם: קראו צום והשיבו את נבות בראש העם: ויבאו שני האנשים בני בליעל וישבו נגדו ויעדהו אנשי הבליעל את נבות נגד העם לאמר ברכ נבות אלהים ומלך ויצאהו מחוץ לעיר ויסקלהו באבנים וימת: וישלחו אל איזבל לאמר סקל נבות וימת: ויהי כשמע איזבל כי סקל נבות וימת ותאמר איזבל אל אחאב קום רש את כרם נבות היזרעאלי אשר מאן לתת לך בכסף כי אין נבות חי כי מת: ויהי כשמע אחאב כי מת נבות ויקם אחאב לרדת אל כרם נבות היזרעאלי לרשתו: (מלכים א כא, 7-16)

שאלה מס' 14 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: אנשים מדינים סחרים

ויעברו אנשים מדינים סחרים וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור וימכרו את יוסף ליִשְׁמַעֲאֵלִים
בעשרים כסף ויביאו את יוסף מצרימה: (בראשית לז, 28)

רמז מס' 2: גביע הכסף

ויצו את אשר על ביתו לאמר מלא את אמתחת האנשים אכל כֹּאֲשֶׁר יוכלוֹן שאת ושים כסף איש
בפי אמתחתו: ואת גביעי הכסף תשים בפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ויעש כדבר
יוסף אשר דבר: (בראשית מד, 1-2)

רמז מס' 3: בניו: אפרים ומנשה

וליוסף ילד שני בנים בטֶרֶם תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און: ויקרא
יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי: ואת שם השני קרא
אפרים כי הפרני אלהים בארץ עניי: (בראשית מא, 50-52)

הדמות: יוסף

שאלת המשך

הערך: חירות

השאלה: במשך שנים רבות בחייו לא היה יוסף אדם חופשי, אלא אסיר או עבד. כיצד הפך יוסף לאדם חופשי בחזרה, ולאיזה תפקיד הוא התמנה לאחר שהשתחרר מהכלא?

התשובה: יוסף פתר את חלומותיהם של שר האופים ושר המשקים שהיו איתו בבית הסוהר. כשפרעה בעצמו חלם חלומות, ואף אחד מעבדיו לא הצליח לפתור אותם עבורו – שר המשקים הציע לו לפנות אל יוסף. יוסף פתר את חלומותיו של פרעה, וכך התמנה לתפקיד בכיר במצרים (גם תשובה חלקית תתקבל כנכונה).

התפקיד שיוסף התמנה אליו במצרים: משנה למלך / אשר על ביתו של פרעה / אחראי על איסוף המזון / אחראי על התבואה (כל אחת מהתשובות תתקבל כנכונה).

וַיְדַבֵּר שֵׁר הַמִּשְׁקִים אֶת פְּרֹעָה לֵאמֹר אֶת חֲטָאִי אֲנִי מִזְכִּיר הַיּוֹם: פְּרֹעָה קִצֵּץ עַל עֲבָדָיו וַיִּתֵּן אֹתִי בַּמִּשְׁמֶר בֵּית שֵׁר הַטִּבְחִים אֹתִי וְאֶת שֵׁר הָאֹפִים: וַנְּחַלְמָה חֲלוֹם בְּלִילָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כְּפָתְרוֹן חֲלָמוֹ חֲלָמָנוּ: וְשֵׁם אֲתָנּוֹ נָעַר עֲבָרִי עָבַד לְשֵׁר הַטִּבְחִים וְנִסְפָּר לוֹ וַיִּפְתֹּר לָנוּ אֶת חֲלָמֵינוּ: אִישׁ כִּחְלָמוֹ פָּתַר: וַיְהִי כֹאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הַשִּׁבַּע עַל כִּנִּי וְאֹתוֹ תִּלְהָ: וַיִּשְׁלַח פְּרֹעָה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף וַיְרִיצֵהוּ מִן הַבּוֹר וַיַּגְלֵחַ וַיַּחְלֶץ שְׁמֹלֶתִיו וַיָּבֵא אֵל פְּרֹעָה: וַיֹּאמֶר פְּרֹעָה אֵל יוֹסֵף חֲלוֹם חֲלָמָתִי וּפָתַר אֵין אֹתוֹ וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי עֲלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם לִפְתֹּר אֹתוֹ: וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת פְּרֹעָה לֵאמֹר בְּלִעְדֵּי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פְּרֹעָה: וַיְדַבֵּר פְּרֹעָה אֵל יוֹסֵף בְּחִלְמֵי הַנָּגִי עֹמֵד עַל שְׂפַת הַיָּאָר: [...] וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֵל פְּרֹעָה חֲלוֹם פְּרֹעָה אֶחָד הוּא אֶת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עֲשָׂה הַגִּיד לִפְרֹעָה: [...] הִנֵּה שִׁבְעֵי שָׁנִים בָּאוֹת שִׁבְעֵי גָדוֹל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם: וְקָמוּ שִׁבְעֵי שָׁנִי רָעַב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל הַשִּׁבְעֵי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְכָלֹה הָרָעַב אֶת הָאֶרֶץ: וְלֹא יוֹדַע הַשִּׁבְעֵי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם הָרָעַב הַהוּא אַחֲרֵי כֵן כִּי כָבֵד הוּא מְאֹד: וְעַל הַשָּׁנֹת הַחֲלוֹם אֵל פְּרֹעָה פְּעֻמִּים כִּי נִכּוֹן הַדָּבָר מֵעַם הָאֱלֹהִים וּמִמֶּהָר הָאֱלֹהִים לַעֲשֹׂתוֹ: וְעַתָּה יֵרָא פְּרֹעָה אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם וַיִּשִׁיתֵהוּ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַעֲשֵׂה פְּרֹעָה וַיִּפְקֹד פְּקָדִים עַל הָאֶרֶץ וְחָמַשׁ אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם בְּשִׁבְעֵי שָׁנִי הַשִּׁבְעֵי: וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל אֶכָל הַשָּׁנִים הַטֹּבוֹת הַבָּאִת הָאֵלֶּה וַיִּצְבְּרוּ בָר תַּחַת יָד פְּרֹעָה אֶכָל בְּעָרִים וְשִׁמְרוּ: וְהָיָה הָאֶכָל לִפְקֻדוֹן לָאֶרֶץ לְשִׁבְעֵי שָׁנִי הָרָעַב אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְלֹא תִכָּרֵת הָאֶרֶץ בְּרָעַב: וַיִּיטֹב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פְּרֹעָה וּבְעֵינֵי כָל עֲבָדָיו: וַיֹּאמֶר פְּרֹעָה אֵל עֲבָדָיו הֲנִמְצָא כְּזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ: וַיֹּאמֶר פְּרֹעָה אֵל יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתָךְ אֶת כָּל זֹאת אֵין נָבוֹן וְחָכָם כְּמוֹךָ: אֶתָּה תִּהְיֶה עַל בֵּיתִי וְעַל פִּיךָ יִשְׁקָ כָּל עַמִּי רַק הַכֶּסֶף אֲגַדֵּל מִמֶּךָ: וַיֹּאמֶר פְּרֹעָה אֵל יוֹסֵף רְאֵה נָתַתִּי אֹתָךְ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם: (בראשית מא, 9-41)

שאלה מס' 15 – זיהוי מקום

רמז מס' 1: **שְׁלֹשָׁה בְּנֵי הָעֵנָק**

וַיִּתְּנוּ לְכָלֵב אֶת חֲבֵרוֹן כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיִּזְרַשׁ מִשָּׁם אֶת שְׁלֹשָׁה בְּנֵי הָעֵנָק: (שופטים א, 20)

רמז מס' 2: **נִיתְּנָה לְכָלֵב בֶּן יִפְנֶה לְנַחֲלָה**

וַיְבָרְכֵהוּ יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתֵּן אֶת חֲבֵרוֹן לְכָלֵב בֶּן יִפְנֶה לְנַחֲלָה: עַל כֵּן הָיְתָה חֲבֵרוֹן לְכָלֵב בֶּן יִפְנֶה הַקָּנִדִּי לְנַחֲלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה יַעַן אֲשֶׁר מָלָא אַחֲרֵי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: (יהושע יד, 13-14)

רמז מס' 3: **שֵׁם דּוֹד מֶלֶךְ עַל יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים**

בֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה דָּוִד בְּמָלְכוֹ אַרְבָּעִים שָׁנָה מֶלֶךְ: בְּחֲבֵרוֹן מֶלֶךְ עַל יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וּבִירוּשָׁלַם מֶלֶךְ שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה: (שמואל ב ה, 4-5)

המקום: חברון

הערה: גם התשובה **קרית ארבע** תתקבל כנכונה.

וַיֵּלֶךְ יְהוּדָה אֶל הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּחֲבֵרוֹן וְשֵׁם חֲבֵרוֹן לִפְנֵים קְרִית אַרְבַּע וַיִּכּוּ אֶת שִׁשִּׁי וְאֶת אֲחִימֵן וְאֶת תִּלְמִי: (שופטים א, 10)

שאלת המשך

הערך: שלום – בין חלקי העם

השאלה: לאחר שדוד מלך בחברון במשך שבע שנים וחצי, הגיעו לחברון זקני ישראל. לשם מה הגיעו זקני ישראל לחברון, ולאילו עיר העביר דוד את ממלכתו לאחר פגישה זו?

התשובה:

זקני ישראל הגיעו לחברון כדי לכרות ברית עם דוד ולהמליך אותו למלך על כל ישראל. לאחר כריתת הברית, דוד כבש את העיר ירושלים (יתקבל גם: יבוס) והעביר לשם את ממלכתו.

וַיָּבֹאוּ כָּל שְׂבֵטֵי יִשְׂרָאֵל אֶל דָּוִד חֶבְרוֹנָה וַיֹּאמְרוּ הִנֵּנוּ עֲצָמָךְ וּבְשָׁרְךָ אֲנִחנוּ: גַּם אֶתְמוֹל גַּם שְׁלֹשֹׁם בְּהִיּוֹת שְׂאוֹל מֶלֶךְ עָלֵינוּ אַתָּה הִיָּיתָ הַמוֹצִיא וְהַמְּבִי אֶת יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר ה' לָךְ אַתָּה תִּרְעָה אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה לְנָגִיד עַל יִשְׂרָאֵל: וַיָּבֹאוּ כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה וַיִּכְרֹת לָהֶם הַמֶּלֶךְ דָּוִד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן לִפְנֵי ה' וַיִּמְשְׁחוּ אֶת דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל: בֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה דָּוִד בְּמָלְכֹו אַרְבָּעִים שָׁנָה מֶלֶךְ: בְּחֶבְרוֹן מֶלֶךְ עַל יְהוּדָה שִׁבְעַת שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וּבִירוּשָׁלַם מֶלֶךְ שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה: וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ וְאֶנְשָׁיו יְרוּשָׁלַם אֶל הַיְּבֹסִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר לְדָוִד לֹא תִבּוֹא הִנֵּה כִּי אִם הִסִּירָךְ הָעֹנָרִים וְהַפְסָחִים לֹאמַר לֹא יָבֹא דָּוִד הִנֵּה: וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֶת מִצְדַּת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד: וַיֹּאמֶר דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא כָּל מִכָּה יְבֹסִי וַיִּגַע בַּצֹּנֹר וְאֶת הַפְסָחִים וְאֶת הָעֹנָרִים שְׁנוֹאֵי נֶפֶשׁ דָּוִד עַל כֵּן יֹאמְרוּ עוֹר וּפֶסֶח לֹא יָבֹא אֶל הַבַּיִת: וַיָּשֶׁב דָּוִד בְּמִצְדָה וַיִּקְרָא לָהּ עִיר דָּוִד וַיִּבֶן דָּוִד סָבִיב מִן הַמְּלֹא וּבִיתָה: (שמואל ב ה, 9-1)

שאלה מס' 16 – זיהוי דמות

רמז מס' 1: עֵנוּ מֵאֵד מְכַל הָאָדָם

וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֵנוּ מֵאֵד מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה: (במדבר יב, 3)

רמז מס' 2: יְדוּ מְצַרְעַת כְּשִׁלָּג

וַיֹּאמֶר ה' לוֹ עוֹד הִבָּא נָא יְדָךְ בְּחִיקָךְ וַיָּבֹא יְדוּ בְּחִיקוֹ וַיּוֹצֵאָהּ וְהִנֵּה יְדוּ מְצַרְעַת כְּשִׁלָּג: וַיֹּאמֶר הַשֵּׁב יְדָךְ אֶל חִיקָךְ וַיָּשֻׁב יְדוּ אֶל חִיקוֹ וַיּוֹצֵאָהּ מִחִיקוֹ וְהִנֵּה שָׂבָה כְּבָשָׂרוֹ: (שמות ד, 6-7)

רמז מס' 3: כָּבֵד פֶּה וְכָבֵד לְשׁוֹן

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה' בִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנֹכִי גַם מִתְמוּל גַּם מִשְׁלֹשִׁים גַּם מֵאֵז דְּבָרָךְ אֶל עַבְדְּךָ כִּי כָבֵד פֶּה וְכָבֵד לְשׁוֹן אֲנֹכִי: וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו מִי שֵׁם פֶּה לְאָדָם אוֹ מִי יְשׁוּם אֵלֶם אוֹ חֲרָשׁ אוֹ פֶקֶח אוֹ עוֹר הֲלֹא אֲנֹכִי ה': (שמות ד, 10-11)

הדמות: משה

שאלת המשך

הערך: צדק – סיוע לחלשים

השאלה: משה נקלע בצעירותו כמה פעמים למריבה או לסכסוך וראה בהם חוסר צדק ופגיעה בחלשים. בחר אחד מהמקרים: מה ראה משה, וכיצד הוא פעל באותו מקרה?

התשובה: שלוש אפשרויות לתשובה:

- א. משה ראה מצרי מכה עברי, ובתגובה הרג את המצרי המכה וטמן אותו בחול.
- ב. משה ראה שני עברים נצים (רבים), ובתגובה הוכיח את העברי הרשע על מעשיו ושאל אותו: "למה תכה רעך?"
- ג. משה ראה את רועי מדיין שגירשו את בנות יתרו מהבאר, ובתגובה הוא הציל את בנות יתרו מפני הרועים והשקה את צאן.

וְהָיָה בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי מִכֶּה אִישׁ עִבְרִי מֵאָחִיו: וַיִּפֹּן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל: וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהָנָה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עִבְרִים נָצִים וַיֹּאמֶר לָרֶשַׁע לָמָּה תִּכֶּה רַעֲךָ: וַיֹּאמֶר מִי שְׂמֶךָ לְאִישׁ שֶׁר וְשֹׁפֵט עָלֵינוּ הִלְהַרְגֵנִי אַתָּה אָמַר כְּאִשֶּׁר הִרְגֵּת אֶת הַמִּצְרִי וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָכֵן נֹדַע הַדָּבָר: וַיִּשְׁמַע פְּרָעָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לְהַרְגוֹ אֶת מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרָעָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר: וַלְלֶהֱנָן מִדְיָן שִׁבְעַת בָּנוֹת וַתִּבְאֶנָּה וַתִּדְּלֶנָּה וַתִּמְלֶאנָה אֶת הַרְקָטִים לְהִשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן: וַיָּבֹאוּ הָרָעִים וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקֶּם מֹשֶׁה וַיּוֹשַׁעַן וַיִּשְׁקוּ אֶת צֹאנָם: (שמות ב, 11-17)

**חידון התנ"ך המחוזי הפומבי לבתי הספר הממלכתיים
התשע"ח**

**השלב השני
משחק מחשב**

מוסדות המדינה

כל מתמודד/ת יבחר או תבחר מקבץ אחד מתוך 10 מקבצי שאלות לבחירה.

בכל מקבץ 4 שאלות. כל מתמודד/ת יענה או תענה על כל השאלות בתוך 60 שניות.

כל תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת ב-5 נקודות.

תשובות נכונות על כל 4 השאלות יזכו את המתמודד/ת ב-20 נקודות.

נושא 1: צבא וביטחון

מספר השאלה	השאלה	התשובה	הפסוק
1	מידי איזה עם כבש דוד המלך את ירושלים?	מידי היבוסים	וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו יְרוּשָׁלַם אֶל הַיְּבֻסִי וַיֹּשֶׁב הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר לְדָוִד לֹא תָבֹא הִנֵּה כִּי אִם הִסִּירְךָ הָעוֹרִים וְהַפְסָחִים לֹא יָבֹא דָוִד הִנֵּה: וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֶת מִצְדַּת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד: (שמואל ב ה, 6-7)
2	מי התחייבו בפני משה, לפני הכניסה לארץ, לצאת "כל חלוץ צבא לפני ה' למלחמה"?	שניים וחצי השבטים (יתקבל גם: בני גד ובני ראובן)	וַיֹּאמֶר בְּנֵי גֹד וּבְנֵי רָאוּבֵן אֶל מֹשֶׁה לֹאמֹר עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ כְאֲשֶׁר אָדֹנִי מִצְוָה: טַפְנוּ נָשִׁינוּ מִקְנֵנוּ וְכָל בְּהֵמָתֵנוּ יִהְיוּ שָׁם בְּעָרֵי הַגִּלְעָד: וְעֲבָדֶיךָ יַעֲבֹדוּ כָּל חָלוּץ צֶבֶא לִפְנֵי ה' לַמִּלְחָמָה כְּאֲשֶׁר אָדֹנִי דִּבֶּר: (במדבר לב, 25-27)
3	עיר שתושביה כונו "עם שקט ובטח", אך בסופו של דבר נכבשה בידי אחד משבטי ישראל.	ליש	וַיֵּלְכוּ חֲמִשָּׁת הָאֲנָשִׁים וַיָּבֹאוּ לִישָׁה וַיֵּרְאוּ אֶת הָעָם אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ יוֹשְׁבֵת לְבֶטֶחַ כְּמִשְׁפַּט צְדִיקִים שָׁקֵט וּבֶטֶחַ וְאִין מְכָלִים דָּבָר בָּאָרֶץ יִרְשָׁע עֶצֶר וּרְחֻקִּים הֵמָּה מִצִּדִּיקִים וְדָבָר אִין לָהֶם עִם אָדָם: [...]: וְהֵמָּה לָקְחוּ אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה מִיָּכָה וְאֶת הַכֹּהֵן אֲשֶׁר הָיָה לוֹ וַיָּבֹאוּ עַל לִישָׁה עַל עַם שָׁקֵט וּבֶטֶחַ וַיַּכּוּ אוֹתָם לְפִי חֶרֶב וְאֶת הָעִיר שָׂרְפוּ בָאֵשׁ: וְאִין מִצִּיל כִּי רְחֻקָה הִיא מִצִּדִּיקִין וְדָבָר אִין לָהֶם עִם אָדָם וְהִיא בְּעַמֶּק אֲשֶׁר לְבֵית רְחוֹב וַיִּבְנוּ אֶת הָעִיר וַיִּשְׁבּוּ בָּהּ: (שופטים יח, 28-7)
4	איש "משך בקשת לתמו" וגרם בכך למותו של מלך. מה שמו של המלך?	אחאב (לא יתקבל: מלך ישראל)	וְאִישׁ מִשָּׁךְ בִּקְשֵׁת לְתָמוּ וַיָּכֶה אֶת מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין הַשְּׂרִינִין וַיֹּאמֶר לְרֹכְבוֹ הִפֹּךְ יָדְךָ וְהוֹצֵאֲנִי מִן הַמַּחֲנֶה כִּי הִחֲלִיתִי: וַתַּעֲלֶה הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהַמֶּלֶךְ הָיָה מַעֲמֵד בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אָרֶם וַיָּמָת בְּעָרֵב וַיִּצֶק דָּם הַמָּכָה אֶל חִיק הָרֶכֶב: (מלכים א כב, 34-35)

נושא 2: אוצר וכלכלה

מספר השאלה	השאלה	התשובה	הפסוק
1	אדם קנה אחוזת קבר ב"ארבע מאות שקל כסף" מאת בני חת. למי היתה מיועדת אחוזת הקבר?	לאשתו / לשרה	וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנוֹ בְּנֵי חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֶבֶר לִסְחָר: [...] וַיָּקָם הַשָּׂדֶה וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לְאַבְרָהָם לְאַחֲזֹת קֶבֶר מֵאֵת בְּנֵי חֵת: (בראשית כג, 16-20)
2	"וַיֵּתֶן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַם כְּאַבְנִים וְאֵת הָאֲרָזִים נָתַן כְּשִׁקְמִים אֲשֶׁר בְּשֹׁפְלָה לְרֹב". מי המלך?	שלמה המלך	וַיֵּאֱסֹף שְׁלֹמֹה רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַיְהִי לוֹ אֵלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת רֶכֶב וּשְׁנָיִם עָשָׂר אֵלֶף פָּרָשִׁים וַיִּנָּחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעַם הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלַם: וַיֵּתֶן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַם כְּאַבְנִים וְאֵת הָאֲרָזִים נָתַן כְּשִׁקְמִים אֲשֶׁר בְּשֹׁפְלָה לְרֹב: (מלכים א', 26-27)
3	העיר שהייתה לחרם, וש"כל כסף וזהב וכלי נחשת" שהיו בה, היו מיועדים ל"אוצר ה'".	יריחו	וְהָיְתָה הָעִיר חֶרֶם הִיא וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ לֵאמֹר רַק רֶחֶב הַזֹּאנָה תִּחְיֶה הִיא וְכָל אֲשֶׁר אִתָּהּ בְּבֵית כִּי הִחְבֵּאתָהּ אֶת הַמִּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלַחְנוּ: וְרַק אַתֶּם שְׁמֵרוּ מִן הַחֶרֶם פֶּן תַּחֲרִימוּ וְלִקְחֶתֶם מִן הַחֶרֶם וּשְׁמַתֶּם אֶת מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל לַחֶרֶם וְעִכְרֶתֶם אוֹתוֹ: וְכָל כֶּסֶף וְזָהָב וְכָלִי נְחֹשֶׁת וְכָלִי קֹדֶשׁ הוּא לַה' אוֹצֵר ה' יְבוֹא: (יהושע ו', 17-19)
4	באמצעות ארון שנעשה "חר בדלתו" נאסף כסף לחיזוק בדיק בית ה'. מי הכוהן שהופקד על המלאכה?	יהוידע הכהן	וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶרֶוֹן אֶחָד וַיִּקָּב חֹר בְּדִלְתּוֹ וַיֵּתֶן אֹתוֹ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ מִיָּמִין בְּבוֹא אִישׁ בֵּית ה' וְנָתַנוּ שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שְׁמֵרֵי הַסֵּף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַמּוֹבָא בֵּית ה': וַיְהִי כִּרְאוֹתָם כִּי רַב הַכֶּסֶף בְּאֶרֶוֹן וַיַּעַל סֹפֵר הַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיֵּצְרוּ וַיִּמְנוּ אֶת הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵּית ה': וְנָתַנוּ אֶת הַכֶּסֶף הַמִּתְּכָן עַל יְדֵי עֹשֵׂי הַמִּלְאָכָה הַמְּפֻקָּדִים בֵּית ה' וַיִּצְיָאוּהוּ לְחֶרֶשֶׁי הָעֵץ וְלַבָּנִים הַעֹשִׂים בֵּית ה': וְלַגָּדְרִים וְלַחֲצָבֵי הָאֵבֶן וְלַקְנוֹת עֲצִים וְאַבְנֵי מַחְצָב לְחִזּוֹק אֶת בֵּדֶק בֵּית ה' וְלִכְלֹל אֲשֶׁר יֵצֵא עַל הַבַּיִת לְחִזּוֹקָהּ: (מלכים ב' יב, 10-13)

נושא 3: בינוי ושיכון

מספר השאלה	השאלה	התשובה	הפסוק
1	המנהיג שהטיל קללה על מי שיבנה את יריחו.	יהושע	וַיֵּשְׁבַע יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר אֲרוּר הָאִישׁ לִפְנֵי ה' אֲשֶׁר יִקְוֶה וּבְנֶה אֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶת יְרִיחוֹ בְּבֹכֶרֹו יִסְדְּנָה וּבִצְעִירוֹ יִצִּיב דָּלְתֶיהָ: (יהושע ו, 26)
2	מי הרגיש חוסר נוחות מכך שהוא יושב "בבית ארזים וארון האלהים יושב בתוף היריעה"?	דוד המלך	וַיְהִי כִּי יָשָׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וְה' הִנִּיחַ לוֹ מִסְבִּיב מִכָּל אִיְבָיו: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל נָתָן הַנָּבִיא רְאֵה נָא אֲנִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲרָזִים וְאֲרוֹן הָאֱלֹהִים יוֹשֵׁב בְּתוֹף הִירִיעָה: וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ לָךְ עֲשֵׂה כִּי ה' עִמָּךְ (שמואל ב ז, 1-3)
3	מי הצטווה לבנות את ביתו בירושלים, והושבע שלא לעזוב את העיר?	שמעי בן גרא	וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר לוֹ בְּנֵה לָךְ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם וַיִּשְׁבֶּתָּ שָׁם וְלֹא תֵצֵא מִשָּׁם אָנֹכָה וְאֵנָּה: וְהָיָה בְּיוֹם צִאתְךָ וְעִבְרָתְךָ אֶת נַחַל קִדְרוֹן יָדַע תִּדְּעַ כִּי מוֹת תָּמוּת דָּמָךְ יִהְיֶה בְּרֹאשְׁךָ: וַיֹּאמֶר שִׁמְעִי לַמֶּלֶךְ טוֹב הַדָּבָר כֹּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יַעֲשֶׂה עַבְדְּךָ וַיֵּשֶׁב שִׁמְעִי בִירוּשָׁלַם יָמִים רַבִּים: (מלכים א ב, 36-38)
4	על מי נאמר: "ויבן לו בית ולמקנהו ולמקנהו עשה סכת"?	יעקב	וַיַּעֲקֹב נָסַע סֹכֶתָה וַיִּבֶן לוֹ בַּיִת וַלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֹכֶת עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם סֹכֹת: (בראשית לג, 17)

נושא 4: בריאות

מספר השאלה	השאלה	התשובה	הפסוק
1	מי התפלל לה' שירפא את אחותו המצורעת: "אל נא רפא נא לה?"	משה	והענן סר מעל האהל והנה מרים מצרעת כשילג ויפן אהרן אל מרים והנה מצרעת: ויאמר אהרן אל משה בי אדני אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו: אל נא תהי כמת אשר בצאתו מרחם אמו ויאכל חצי בשרו: ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה: (במדבר יב, 10-13)
2	הנביא ישעיהו בישר למלך יהודה החולה שה' יוסיף לחייו עוד 15 שנים. מה שמו של המלך?	חזקיהו	ויהי ישעיהו לא יצא חצר התיכנה ודבר ה' ה'ה אליו לאמר: שוב ואמרת אל חזקיהו נגיד עמי כה אמר ה' אלהי דוד אביך שמעתי את תפלתך ראיתי את דמעתך הנני רפא לך ביום השלישי תעלה בית ה': והספתי על ימך חמש עשרה שנה ומכף מלך אשור אצילך ואת העיר הזאת וגנותי על העיר הזאת למעני ולמען דוד עבדי: (מלכים ב כ, 4-6)
3	נביא ציווה את נערו לשים את משענתו על פניו של ילד כדי להחיות אותו. מי הנביא?	אלישע	ויאמר לגיחזי חגר מתניך וקח משענתי בידיך ולך כי תמצא איש לא תברכנו וכי יברכך איש לא תעננו ושמת משענתי על פני הנער: (מלכים ב ד, 29)
4	"איש חכם מאד" שהציע לחברו הבריא להעמיד פני חולה.	יונדב / יהונדב	ולאמנון רע ושמו יונדב בן שמעה אחי דוד ויונדב איש חכם מאד: ויאמר לו מדוע אתה ככה דל בן המלך בבקר בבקר הלוא תגיד לי ויאמר לו אמנון את תמר אחות אבשלם אחי אני אהב: ויאמר לו יהונדב שכב על משכבך והתחל ובא אביך לראותך ואמרת אליו תבא נא תמר אחותי ותברני לחם ועשתה לעיני את הבריה למען אשר אראה ואכלתי מידה: (שמואל ב יג, 3-5)

נושא 5: חינוך

מספר השאלה	השאלה	התשובה	הפסוק
1	מי הכוהן שהוענש על החינוך הלקוי שקיבלו בניו: "בעון אשר ידע כי מקללים להם בניו ולא כהה בם?"	עלי הכוהן	ביום ההוא אקים אל עלי את כל אשר דברתי אל ביתו החל וכלה: והגדתי לו כי שפט אני את ביתו עד עולם בעון אשר ידע כי מקללים להם בניו ולא כהה בם: ולכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בַּזְבַּח וּבִמְנוּחָה עַד עוֹלָם: (שמואל א ג, 12-14)
2	למי נאמר: "לא ימוש ספר התורה הזה מפיו והגית בו יומם ולילה?"	ליהושע	לא ימוש ספר התורה הזה מפיו והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל: הלוא צויתוך חזק ואמץ אל תערץ ואל תחת כי עמך ה' אלהיך בכל אשר תלך: (יהושע א, 8-9)
3	לנביא נאמר: "הנה אתה זקנת ובניך לא הלכו בדרכיך" – מה ביקש העם מהנביא שאליו הופנו הדברים?	העם ביקש מלך	וַיִּתְקַבְּצוּ כָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל שְׁמוּאֵל הַרְמֵתָה: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲנֵה אַתָּה זִקְנָה וּבְנֶיךָ לֹא הִלְכוּ בְּדַרְכֶּיךָ עֲתָה שִׁימָה לָנוּ מֶלֶךְ לְשִׁפְטָנוּ כָּכָל הַגּוֹיִם: וַיַּרְע הַדָּבָר בְּעֵינֵי שְׁמוּאֵל כְּאִשֶּׁר אָמְרוּ תְּנֵה לָנוּ מֶלֶךְ לְשִׁפְטָנוּ וַיִּתְפַּלֵּל שְׁמוּאֵל אֶל ה': (שמואל א ח, 4-6)
4	"וַיִּקְּנוּ דָּוִד אֶת הַקִּינָה הַזֹּאת עַל שְׂאוֹל וְעַל יְהוֹנָתָן בָּנוֹ". על איזה ספר כתובה קינת דוד?	ספר הישר	וַיִּקְּנוּ דָּוִד אֶת הַקִּינָה הַזֹּאת עַל שְׂאוֹל וְעַל יְהוֹנָתָן בָּנוֹ: וַיֹּאמֶר לְלֵמַד בְּנֵי יְהוּדָה קִשְׁת הֲנֵה כְּתוּבָה עַל סֵפֶר הַיָּשָׁר: (שמואל ב א, 17-18)

נושא 6: חקלאות ופיתוח הכפר

מספר השאלה	השאלה	התשובה	הפסוק
1	מי ליקטה שעורים בשדה "עד כלות קציר השעורים וקציר החטים"?	רות	ותאמר נעמי אל רות כלתה טוב בתי כי תצאי עם נערותיו ולא יפגעו בך בשדה אחר: ותדבק בנערות בעז ללקט עד כלות קציר השעורים וקציר החטים ותשב את חמותה: (רות ב, 22-23)
2	הכתוב מספר על אדם שהיה "איש האדמה" ונטע כרם. מי האיש?	נח	ויחל נח איש האדמה ונטע כרם: וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה: (בראשית ט, 20-21)
3	איש חשוב שהגיע מארם ביקש מנביא "משא צמד פרדים אדמה" מאדמת ארץ ישראל. מי האיש?	נעמן (יתקבל גם: שר צבא מלך ארם)	ויאמר נעמן ולא יתן נא לעבדך משא צמד פרדים אדמה כי לוא יעשה עוד עבדך עלה וזבח לאלהים אחרים כי אם לה': לדבר הזה יסלח ה' לעבדך בבוא אדני בית רמון להשתחות שמה והוא נשען על ידי והשתחויתי בית רמן בהשתחויתי בית רמן יסלח ה' לעבדך בדבר הזה: (מלכים ב ה, 17-18)
4	"ויצאו השדה ויבצרו את כרמיהם וידרכו ויעשו הלולים". מי עמד בראש קבוצת האנשים המתוארת?	געל בן עבד	ויבא געל בן עבד ואחיו ויעברו בשכם ויבטחו בו בעלי שכם: ויצאו השדה ויבצרו את כרמיהם וידרכו ויעשו הלולים ויבאו בית אליהם ויאכלו וישתו ויקללו את אבימלך: ויאמר געל בן עבד מי אבימלך ומי שכם כי נעבדנו הלא בן ירבעל וזבל פקידו עבדו את אנשי חמור אבי שכם ומדוע נעבדנו אנחנו: (שופטים ט, 26-28)

נושא 7: משפטים וחקיקה

מספר השאלה	השאלה	התשובה	הפסוק
1	מי הציע למנהיג למנות "שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות" כדי שישפטו את העם?	יתרו (יתקבל גם: רעואל / כוהן מדיין / חותן משה)	ויאמר חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה: [...] ואתה תחצה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שגאי בצע ושמע עלהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות: ושפטו את העם בכל עת והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם והקל מעליך ונשאו אתה: (שמות יח, 17-22)
2	מי לקח "עשרה אנשים מזקני העיר" כדי שיהיו עדים למעמד שהתקיים בשער העיר?	בועז	ובעז עלה השער וישב שם והנה הגאל עבר אשר דבר בעז ויאמר סורה שבה פה פלני אלמני ויסר וישב: ויקח עשרה אנשים מזקני העיר ויאמר שבו פה וישבו: [...] ויאמר בעז לזקנים וכל העם עדים אתם היום כי קניתי את כל אשר לאלימלך ואת כל אשר לכליון ומחלון מיד נעמי: (רות ד, 1-9)
3	המנהיג שכרת ברית לעם ושם לו "חק ומשפט בשכם", וסימל את הברית באבן שהקים תחת האלה.	יהושע	ויאמרו העם אל יהושע את ה' אלהינו נעבד ובקולו נשמע: ויכרת יהושע ברית לעם ביום ההוא וישם לו חק ומשפט בשכם: ויכתב יהושע את הדברים האלה בספר תורת אלהים ויקח אבן גדולה ויקימה שם תחת האלה אשר במקדש ה': (יהושע כד, 24-26)
4	מי הביע את רצונו לשפוט את העם במילים: "מי ישמני שפט בארץ?"	אבשלום	והשכים אבשלום ועמד על יד דרך השער והיה כל האיש אשר יהיה לו ריב לבוא אל המלך למשפט ויקרא אבשלום אליו ויאמר אי מזה עיר אתה ויאמר מאחד שבטי ישראל עבדך: ויאמר אליו אבשלום ראה דבריך טובים ונלחים ושמע אין לך מאת המלך: ויאמר אבשלום מי ישמני שפט בארץ ועלי יבוא כל איש אשר יהיה לו ריב ומשפט והצדקתיו: והיה בקרב איש להשתחות לו ושלח את ידו והחזיק לו ונשק לו: ויעש אבשלום כדבר הזה לכל ישראל אשר יבאו למשפט אל המלך ויגנב אבשלום את לב אנשי ישראל: (שמואל ב טו, 2-6)

נושא 8: תחבורה ובטיחות בדרכים

מספר השאלה	השאלה	התשובה	הפסוק
1	שר הצבא שהיו לו תשע מאות רכב ברזל.	סיסרא	וַיִּסְפּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה' וְאַהוּד מֵת: וַיִּמְכְּרֻם ה' בְּיַד מֶלֶךְ כְּנַעַן אֲשֶׁר מֶלֶךְ בְּחָצוֹר וְשֵׁר צָבָאֻ סִיסְרָא וְהוּא יוֹשֵׁב בְּחַרְשֶׁת הַגּוֹיִם: וַיִּצְעְקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' כִּי תָשַׁע מֵאוֹת רָכָב בְּרִזְל לּוֹ וְהוּא לַחֵץ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחִזְקָה עֲשָׂרִים שָׁנָה: (שופטים ד, 1-3)
2	בדברי מי תוארו דרכים שאינן בטוחות: "חדלו ארחות והלכי נתיבות ילכו ארחות עקלקלות?"	בדברי דבורה (שירת דבורה)	בִּימֵי שִׁמְגָר בֵּן עֲנַת בִּימֵי יַעַל חָדְלוּ אֲרָחוֹת וְהִלְכִי נְתִיבוֹת יֵלְכוּ אֲרָחוֹת עֲקַלְקָלוֹת: (שופטים ה, 6)
3	מי היה "מתנשא לאמר אני אמלך ויעש לו רכב ופרשים וחמשים איש רצים לפניו?"	אדניה / אדוניהו	וְאֲדֹנִיָּה בֶן חַגִּית מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לּוֹ רָכָב וּפָרָשִׁים וְחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לִפְנָיו: (מלכים א א, 5)
4	מי האדם שנהג "בשגעון?"	יהוא	וְהַצֹּפֶה עֹמֵד עַל הַמִּגְדָּל בִּיִּזְרְעֵאל וַיֵּרָא אֶת שָׁפָעַת יְהוּא בָּבֹאֻ וַיֹּאמֶר שָׁפָעַת אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם קַח רָכָב וּשְׁלַח לְקִרְאָתָם וַיֹּאמֶר הַשְׁלוֹם: [...] וַיִּגַּד הַצֹּפֶה לֵאמֹר בֹּא עַד אֲלֵיהֶם וְלֹא שֵׁב וְהַמְנִהֵג כְּמִנְהֵג יְהוּא בֶן נִמְשִׁי כִּי בְשִׁגְעוֹן יִנְהֵג: (מלכים ב ט, 17-20)

נושא 9: תיירות

מספר השאלה	השאלה	התשובה	הפסוק
1	עבד שהגיע מארץ רחוקה שאל נערה: "היש בית אביך מקום לנו ללין?". מי הנערה המדוברת?	רבקה	וְהָיָה כִּאֲשֶׁר כָּלוּ הַגִּמְלִים לִשְׁתוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ נָזֶם זָהָב בִּקְעָה מִשְׁקָלוֹ וְשָׁנִי צְמִידִים עַל יָדָיו עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם: וַיֹּאמֶר בֵּית מִי אֶתְּ הַגִּידִי נָא לִי הִישׁ בֵּית אָבִיךָ מְקוֹם לָנוּ לָלִין: וַתֹּאמֶר אֵלָיו בֵּית בְּתוּאֵל אֲנֹכִי בֶן מִלְכָּה אֲשֶׁר יִלְדָה לְנָחוֹר: וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם תָּבֵן גַּם מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַּם מְקוֹם לָלִין: (בראשית כד, 22-25)
2	נביא הפליג על אונייה לתרשיש. מדוע הוא עלה על האונייה?	כדי לברוח מה' / כדי שלא להתנבא על כינווה	וַיֵּקֶם יוֹנָה לִבְרוּחַ תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי ה' וַיֵּרֶד יָפוֹ וַיִּמָּצָא אָנִיָּה בָּאָה תַרְשִׁישׁ וַיֵּתֶן שָׂכְרָה וַיֵּרֶד בָּהּ לְבֹאֵא עִמָּהֶם תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי ה': (יונה א, 3)
3	מה הונח ב"מלון" לאחר מעבר הירדן בימי יהושע?	12 אבנים מן הירדן	וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂאוּ שְׁתֵּי עֲשָׂרָה אָבְנִים מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן כִּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֶל יְהוֹשֻׁעַ לְמַסְפֵּר שְׁבַטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבְרוּם עִמָּם אֶל הַמָּלֹן וַיִּנְחֻם שָׁם: (יהושע ד, 8)
4	מי נצטווה לא לאכול לחם ולא לשתות מים במקום שהוא הולך לבקר בו?	איש האלוהים מיהודה (יתקבל גם: הנביא מיהודה / הנביא שביקר בבית אל)	וַיְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ אֶל אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּאָה אֹתִי הַבִּיטָה וְסַעְדָה וְאַתָּנָה לִךְ מֵתַת: וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל הַמֶּלֶךְ אִם תִּתֵּן לִי אֶת חֲצִי בֵיתְךָ לֹא אֲבֹא עִמָּךְ וְלֹא אֲכַל לֶחֶם וְלֹא אֲשִׁתָּה מִיָּמַי בְּמִקְוֹם הַזֶּה: כִּי כֵן צִוָּה אֹתִי בְּדַבְּרֵי ה' לֵאמֹר לֹא תֹאכַל לֶחֶם וְלֹא תִשְׁתֶּה מַיִם וְלֹא תֵשׁוּב בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר הִלַּכְתָּ: (מלכים א יג, 7-9)

נושא 10: רוחה וסעד

מספר השאלה	השאלה	התשובה	הפסוק
1	בעת מרדף, ביקש מנהיג מאנשי סוכות ומאנשי פנואל: "תנו נא כפרות לחם לעם אשר ברגלי", אך הם סירבו לבקשתו. מי המנהיג?	גדעון	וַיָּבֹא גַדְעוֹן הַיִּזְרְדֵנִי עִבְרָהּ הוּא וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ אֲשֶׁר אִתּוֹ עֵיפִים וְרֹדְפִים: וַיֹּאמֶר לְאִנְשֵׁי סֹכֹת תִּנּוּ נָא כִּפְרוֹת לֶחֶם לָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלִי כִּי עֵיפִים הֵם וְאֲנִי רֹדֵף אַחֲרֵי זָבַח וְצִלְמִנֶעַ מַלְכִּי מִדִּין: וַיֹּאמֶר שָׂרֵי סֹכֹת הַכֶּף זָבַח וְצִלְמִנֶעַ עֲתָה בִּידֶךָ כִּי נִתֵּן לְצַבָּאָךָ לֶחֶם: וַיֹּאמֶר גַּדְעוֹן לֵכְן בְּתֵת ה' אֶת זָבַח וְאֶת צִלְמִנֶעַ בְּיָדִי וְדִשְׁתִּי אֶת בִּשְׂרָכֶם אֶת קֹצֵי הַמִּדְבָּר וְאֶת הַבְּרִקָּנִים: וַיַּעַל מִשֶּׁם פְּנוּאֵל וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כְּזֹאת וַיַּעֲנוּ אוֹתוֹ אֲנָשֵׁי פְנוּאֵל כְּאִשֶּׁר עָנוּ אֲנָשֵׁי סֹכֹת: וַיֹּאמֶר גַּם לְאִנְשֵׁי פְנוּאֵל לֵאמֹר בְּשׁוּבִי בְּשָׁלוֹם אֶתֶּן אֶת הַמִּגְדָּל הַזֶּה: (שופטים ח, 4-9)
2	מי היה "המשביר לכל עם הארץ" בזמן של רעב כבד?	יוסף	וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי הָיָה הָרָעָב בָּאָרֶץ כְּנָעַן: וַיּוֹסֶף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֵחָי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אַפִּים אֲרָצָה: (בראשית מב, 5-6)
3	בדברי מי נאמר: "מקום מעפר דל מאשפת ירים אביון"?	חנה	וַתִּתְּפַלֵּל חֲנָה וַתֹּאמֶר עֲלֵךְ לְבִי בְּה' רַמָּה קֶרְנִי בְּה' רֹחַב פִּי עַל אוֹיְבֵי כִּי שִׁמְחֵתִי בִּישׁוּעֶתְךָ: [...] ה' מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר מִשְׁפִּיל אֶף מְרוֹמָם: מְקִימִים מַעֲפָר דָּל מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיּוֹן לְהוֹשִׁיב עִם נְדִיבִים וְכֶסֶף כְּבוֹד יִנְחֹלֵם כִּי לֵה' מִצְקִי אֶרֶץ וַיִּשֶׁת עֲלֵיהֶם תִּבְל: (שמואל א ב, 1-8)
4	באיזה אירוע חילק מלך לכל המון ישראל חלת לחם אחת ואשפר אחד ואשישה אחת?	העלאת ארון ה' לירושלים	וַיְכַל דָּוִד מִהַעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַשְׁלָמִים וַיִּבְרַךְ אֶת הָעָם בְּשֵׁם ה' צְבָאוֹת: וַיַּחֲלֵק לְכָל הָעָם לְכָל הַמֹּון יִשְׂרָאֵל לְמֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה לְאִישׁ חֲלַת לֶחֶם אַחַת וְאַשְׁפָּר אֶחָד וְאַשִּׁישָׁה אַחַת וַיֵּלֶךְ כָּל הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ: (שמואל ב ו, 18-19)

**חידון התנ"ך המחוזי הפומבי לבתי הספר הממלכתיים
התשע"ח**

שלב שלישי

שלב השאלה הזוה

שאלות על אירועים מכוננים בחיי המדינה

בחלק הזה יישאלו המתמודדים שש שאלות זהות.

כל תשובה נכונה תזכה את המתמודד/ת ב-3 נקודות.

תשובות נכונות על כל השאלות יזכו את המתמודד/ת ב-18 נקודות.

1. שנותיה הראשונות של המדינה מכונות "תקופת הצנע", כי אורח החיים במדינה בשנים אלה התאפיין בצמצום במזון ובהימנעות ממוצרי מותרות.

תור לחלוקת מזון בתקופת הצנע, 1954 (צילום: הנס פין, לע"מ)

השאלה: נביא הבטיח לאישה אלמנה: "כִּדְ הִקְמַח לֹא תִכְלֶה וְצַפְחַת הַשֶּׁמֶן לֹא תִחְסָר עַד יוֹם תֵּת ה' גֶּשֶׁם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה". היכן גרה האישה האלמנה?

התשובה: בצרפת / בצידון (שתי התשובות יתקבלו כנכונות.)

ויאמר אליהו התשבי מתשבי גלעד אל אחאב חי ה' אלהי ישראל אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי: [...] ויהי דבר ה' אליו לאמר: קום לך צרפתה אשר לצידון וישבת שם הנה צייתי שם אשה אלמנה לכלכלך: ויקם וילך צרפתה ויבא אל פתח העיר והנה שם אשה אלמנה מקששת עצים ויקרא אליה ויאמר קחי נא לי מעט מים בכלי ואשתה: ותלך לקחת ויקרא אליה ויאמר לקחי נא לי פת לחם בידך: ותאמר חי ה' אלהיך אם יש לי מעוג כי אם מלא כף קמח בכד ומעט שמן בצפחת והנני מקששת שנים עצים ובאתי ועשיתי: וילבני ואכלנהו ומתנו: ויאמר אליה אליהו אל תיראי באי עשי כדברך אך עשי לי משם עגה קטנה בראשנה והוצאת לי ולך ולבנך תעשי באחרונה: כי כה אמר ה' אלהי ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תת ה' גשם על פני האדמה: ותלך ותעשה כדבר אליהו ותאכל היא והוא וביתה ימים: כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר כדבר ה' אשר דבר ביד אליהו: (מלכים א יז, 1-16)

2. "האיש שלנו בדמשק" - זהו הכינוי שניתן למרגל הישראלי אלי כהן, שפעל בסוריה מטעם שירותי הביטחון הישראליים, נתפס והוצא להורג בשנת 1965.

אלי כהן

השאלה: עבדיו של מלך בני עמון חשדו בעבדי דוד המלך שהם מרגלים: "הלוא בעבור חקר את העיר ולרגלה ולהפכה שלח דוד את עבדיו אליך". מי היה מלך בני עמון באותו זמן?

התשובה: חנון

ויהי אחרי כן וימת מלך בני עמון וימלך חנון בנו תחתיו: ויאמר דוד אעשה חסד עם חנון בן נחש כאשר עשה אביו עמדי חסד וישלח דוד לנחמו ביד עבדיו אל אביו ויבאו עבדי דוד ארץ בני עמון: ויאמרו שרי בני עמון אל חנון אדניהם המכבד דוד את אביו בעיניך כי שלח לך מנחמים הלוא בעבור חקר את העיר ולרגלה ולהפכה שלח דוד את עבדיו אליך: ויקח חנון את עבדי דוד ויגלח את חצי זקנם ויכרת את מדניהם בחצי עד שתותיהם וישלחם: ויגדו לדוד וישלח לקראתם כי היו האנשים נכלמים נכלמים מאד ויאמר המלך שבו בירחו עד יצמח זקנכם ושבתם: (שמואל ב' י', 1-5)

3. "חזרנו אל בורות המים, לשוק ולכיכר, שופר קורא בהר הבית, בעיר העתיקה".
(נעמי שמר, "ירושלים של זהב")

מלחמת ששת הימים התרחשה בשנת 1967 ונמשכה שישה ימים בלבד. במהלכה שחררה ישראל שטחים נרחבים בסיני, ברצועת עזה, ברמת הגולן, ביהודה ושומרון ובמזרח ירושלים. למעשה, הכפילה מדינת ישראל לאחר המלחמה את שטחה פי ארבעה.

הרב שלמה גורן, הרב הראשי לצה"ל, תוקע בשופר ברחבת הכותל המערבי לאחר שחרורו
(1967). (צילום: דוד רובינגר, לע"מ)

השאלה: מסופר על מלך ישראל ש"השיב את גבול ישראל מלבוא חמת עד ים הערבה כדבר ה' אלהי ישראל אשר דבר ביד עבדו [...]". מיהו הנביא שחזה את הרחבת הגבולות בממלכת ישראל?

התשובה: יונה בן אמת הנביא אשר מגת החפר (ניתן להסתפק בשמו של הנביא בלבד)

בשנת חמש עשרה שנה לאמציהו בן יואש מלך יהודה מלך ירבעם בן יואש מלך ישראל בשמרון ארבעים ואחת שנה: ויעש הרע בעיני ה' לא סר מכל חטאות ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל: הוא השיב את גבול ישראל מלבוא חמת עד ים הערבה כדבר ה' אלהי ישראל אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמת הנביא אשר מגת החפר: כי ראה ה' את עני ישראל מרה מאד ואפס עצור ואפס עזוב ואין עזר לישראל: ולא דבר ה' למחות את שם ישראל מתחת השמים ויזשיעם ביד ירבעם בן יואש: (מלכים ב יד, 23-27)

4. "המלחמה היא נמנעת, השלום הוא בלתי נמנע" (מנחם בגין)
מדינת ישראל חתמה על שני הסכמי שלום עם שכנותיה – הראשון עם מצרים, בימי ראש
הממשלה מנחם בגין ז"ל, והשני עם ממלכת ירדן, בימי ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל.

המנהיגים שחתמו על הסכמי
השלום, 1979; 1994
(צילום: סער יעקב, לע"מ)

השאלה: גם מנהיגי ישראל בימי התנ"ך כרתו בריתות שלום עם מנהיגים זרים.
לאחר מלחמה בין מלך ישראל למלך זר, הציע המלך הזר למלך ישראל לכרות ברית:
"הָעַרִים אֲשֶׁר לָקַח אָבִי מֵאֵת אֲבִיךָ אֲשִׁיב [...] וְאֲנִי בְּבְרִית אֲשַׁלְּחֶךָ". מה שמו של המלך
הזר?

התשובה: בן הדד (מלך ארם)

וְהָיָה לְתִשׁוּבַת הַשָּׁנָה וַיִּפְקֹד בֶּן הַדָּד אֶת אָרָם וַיַּעַל אֶפְקָה לְמִלְחָמָה עִם יִשְׂרָאֵל: [...] וַיִּגְסּוּ
הַנּוֹתָרִים אֶפְקָה אֶל הָעִיר וַתִּפֹּל הַחוֹמָה עַל עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה אֶלֶף אִישׁ הַנּוֹתָרִים וּבֶן הַדָּד נָס
וַיָּבֹא אֶל הָעִיר חֶדֶר בְּחֶדֶר: [...] וַיַּחְגְּרוּ שָׁקִים בְּמַתְנֵיהֶם וְחִבְלִים בְּרַאשֵׁיהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ עֲבֹדָךְ בֶּן הַדָּד אָמַר תַּחֲיֵי נָא נַפְשִׁי וַיֹּאמֶר הָעוֹדְנֹנִי חֵי אַחִי הוּא: וְהָאֲנָשִׁים יִנְחָשׁוּ
וַיִּמְהָרוּ וַיַּחְלִטוּ הַמִּמֶּנּוּ וַיֹּאמְרוּ אַחִיךָ בֶּן הַדָּד וַיֹּאמֶר בָּאוּ קָחֵהוּ וַיֵּצֵא אֵלָיו בֶּן הַדָּד וַיַּעֲלֵהוּ עַל
הַמָּרְכָבָה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעַרִים אֲשֶׁר לָקַח אָבִי מֵאֵת אֲבִיךָ אֲשִׁיב וְחִצּוֹת תִּשִּׁים לָךְ בְּדַמְשֶׁק
כַּאֲשֶׁר שָׁם אָבִי בְּשֹׁמְרוֹן וְאֲנִי בְּבְרִית אֲשַׁלְּחֶךָ וַיִּכְרַת לוֹ בְּרִית וַיִּשְׁלַחֵהוּ: (מלכים א כ, 26-34)

5. "אלימות היא כרסום יסוד הדמוקרטיה הישראלית. יש לגנות אותה, להוקיע אותה, לבודד אותה." (מתוך נאומו האחרון של ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל).
 רצח ראש הממשלה יצחק רבין היה אחד האירועים שטלטלו את מדינת ישראל בעשורים האחרונים.

השאלה: אחד ממעשי הרצח הפוליטי הידועים ביותר בתנ"ך הוא רצח גדליה, שליט יהודה לאחר החורבן והגלות לבבל. מה שם סבו של גדליה?

התשובה: שפן

והעם הנשאר בארץ יהודה אשר השאיר נבוכדנאצר מלך בבל ויפקד עליהם את גדליהו בן אחיקם בן שפן: וישמעו כל שרי החילים המה והאנשים כי הפקיד מלך בבל את גדליהו ויבאו אל גדליהו המצפה וישמעאל בן נתניה ויוחנן בן קרח ושריה בן תנחמת הנטפתי ויאזניהו בן המעכתי המה ואנשיהם: וישבע להם גדליהו ולאנשיהם ויאמר להם אל תיראו מעבדי הכשדים שבו בארץ ועבדו את מלך בבל ויטב לכם: ויהי בחדש השביעי בא וישמעאל בן נתניה בן אלישמע מזרע המלוכה ועשרה אנשים אתו ויכו את גדליהו וימת ואת היהודים ואת הכשדים אשר היו אתו במצפה: ויקמו כל העם מקטן ועד גדול ושרי החילים ויבאו מצרים כי יראו מפני כשדים: (מלכים ב כה, 22-26)

6. מצוות פדיון שבויים היא מצווה חשובה ביהדות.
לאחר 1,941 ימים בשבי ברצועת עזה, שוחרר החייל החטוף גלעד שליט בחג הסוכות
בשנת תשע"ב, וחזר לחיק משפחתו.

המפגש בין ראש הממשלה לגלעד שליט לאחר שחרורו

השאלה: אברהם יצא למלחמה נגד ארבעת המלכים כדי להציל את לוט בן אחיו מהשבי.
מי הם בעלי ברית אברהם, שיצאו איתו למלחמה החשובה? (מספיק לציין אחד מהם)

התשובה: ענר, אשכל וממרא (מספיק לציין שם אחד)

ועמק השדים בארת בארת חמר וינסו מלך סדם ועמרה ויפלו שמה והנשאים הרה נסו:
ויקחו את כל רכש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו: ויקחו את לוט ואת רכשו בן אחי אברם
וילכו והוא ישב בסדם: ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי
אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם: וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו וילדי
ביתו שמנה עשר ושלוש מאות וירדף עד דן: ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויגם וירדפם
עד חובה אשר משמאל לדמשק: וישב את כל הרכש וגם את לוט אחיו ורכשו השיב וגם את
הנשים ואת העם: [...]: ויאמר מלך סדם אל אברם תן לי הנפש והרכש קח לך: ויאמר אברם
אל מלך סדם הרמתי ידי אל ה' אל עליון קנה שמים וארץ: אם מחוט ועד שרוף נעל ואם
אקח מקל אשר לך ולא תאמר אני העשיתי את אברם: בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק
האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם: (בראשית יד, 10-24)